

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile nefrancoate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI DE AMATORI:
în Viena la M. Dukas Nechf.
Ruz. Agentele & Esario Lus-
ser, Heinrich Schalek. A. G.
pelik Nachf. Anton Orpelik.
în Budapesta la A. V. Golber-
ger. Ekstein Bernat. Iuliu Le
opold (VII) Krassébet-körut
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarif și invo-
ială. — REGLAMÉ pe pagina
5-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(Număr de Duminică 34.)

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungarie
Pe un an 24 cor., pe șase lu-
ni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate.
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentele pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului Inului Nr. 30. etajul
I. Pe un an 30 cor., pe șase
luni 15 cor., pe trei luni 8 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esam-
piar 10 bani. — Atât abona-
mente, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 180.—Anul LXXII.

Brașov, Vineri 21 August (3 Septembrie)

1909.

Apponyi vrea războiul!

— Conflictul a izbucnit. —

Iată, am intrat în toamnă, și profeta episcopului român de la Oradea-mare, s'a împlinit cu o brutalitate neașteptată. Inzădar șefii bisericilor noastre, prin organele lor de presă și prin oamenii lor de încredere, — între cari nu mai facem comparații — căutau parcă dinadins și cu multă bunăvoință spre o împăcare cinstită, a lăsa ministrului o punte de aur pentru retragere, lăsând presupunerea ca și cum ordonanța jignitoare s'ar fi dat fără știrea și învoirea ministrului, — acesta, aidoma ca și copilul dezmiertat față de cel mai puțin iubit de părinți, vine și fără de orice cauză, dar simțindu-se sigur de protecția celor mai tari — lovește! Parcă-l vezi, cum se scilfoșește, și increzut, cum sbiară: „ba eu nu mă las... ba mie-mi trebuie“. Tocmai ca și copilul dezmiertat: lui i-a căzut ceva tronc, și trebuie să se facă; se poate sau nu se poate, dar lui îi trebuie. Și fiindcă totuși nu se poate, el dă din mâni și din picioare — lovește în cel mai slabuț.

Nu se poate o impresie mai rea decât felul și tonul, cum după a tăcere îndelungată, care absolut dar absolut nimic nu înseamnă, decât o ignorare impertinentă a supremelor noastre autorități bisericesti, căci tratative particulare n'avem știre să se fi urmat în timpul acesta de tăcere, ministrul, de la care înaltul scaun mitropolitan de atâta vreme înzădar așteaptă răspuns la acte oficiale de importanță cardinală, vine și ne trimite vorba prin un gazetăraș de la „Kel. Ertesitő“.

„Nici vorbă, ordinul s'a dat cu învoirea mea... corespunde intențiilor mele în toate punctele de vedere... E legal... minimul ce pretind în interesul statului maghiar... ordinul e conciliant.“

Ș'apoi să vezi, isprăvesc eu, garantez eu, că se face rânduiala!!

Ce va fi voind ministrul, cu declarațiile acestea, nu știm. Vrea să se arate voinicos înaintea streinilor adunați la congresul medical, între cari sunt o mulțime de reprezentanți ai presei? Sau și-a stricat stomacul la banchetul din Park-klub, și suferă de indispoziții, de „Katzenjamer“? O presupunem și aceasta, și atunci sperăm să-i fie iarăș bine în curând! De-am presupune însă ori și ce, rămâne caracteristic modul acesta, de-a face politică pentru nivelul „înalt“ al erei de naționalism-coaliționist.

Să-i dăm pace ministrului.

O întrebare mult mai grea ne frământă, decât psihologia unui ministru, pe a cărui celebră vanitate și-au bazat la noi tactica cercuri întregi. Ați văzut, n'avem în față o vanitate, pe care s'o poți cultiva în direcție bună. Avem în față un copil rău crescut, desmățat, rânzos, încăpăținat, care improașcă cu noroi tocmai în ce i-se pare mai curat. Să ne frământăm mai bine cu întrebarea: ce este de făcut acum?

Învolutar ne gândim la vorba ce atâta se aude în zilele din urmă: Kulturkampf!! A izbucnit în Germania acest război, în 1872, între puternicul cancelar Bismarck și între biserica catolică, pentru-că aceasta ținea morțiș la legăturile ei cu Roma și la instituțiile ei în cari nu dă nimănui drept de a se amesteca. O mulțime de episcopi și inși dignitari bisericesti au fost aruncați la închisoare și ținuți acolo timp îndelungat — și au ieșit învingători! Ne gândim: oare căpeteniile noastre bisericesti vor avea destulă tărie a îndura măcar pe de jumătate atâtea prigoniri? Ne gândim: oare dacă ministrul va lua congrua și se va trezi că prin asta tot n'a ajuns mai aproape de scopurile lui volnice, și nu-și va găsi

vânzători destui, și va încerca să facă represalii personale episcopilor noștri, reținând sumele cu cari statul e dator să contribuie anual la susținerea unora dintre episcopii, și va născoci alte țicane — vor fi șefii bisericilor tot atât de intransigenți cum au fost până-acum? Vor ceda atât mai puțin, cu cât mai mare, mai nedreaptă o fi presiunea, sau se vor lăsa — convinși?

Nu trece măcar o umbră de indoială pe dinaintea noastră: ținuta lor nu poate fi decât dreaptă și neșovăitoare. O vecinică balansare între politica poporului românesc și între politica guvernului este imposibilă, se sfârșește cu compromiteri, cu totala slăbire a autorității lor, înaintea amânduora. Varza și capra nu se pot împăca decât în — comedii. Cum zicea părintele canonic Dr. A. Bunea: „Episcopii nu pot să-și uite de situația politică a poporului românesc. Lor nu le este iertat a se pune în conflict cu sentimentul public al poporului românesc!“ Căci, urmăm noi înainte, dacă totuși ar face-o tot mai dese vor fi acele glasuri, pe cari acum numai sporadic le auzim: să ni-i creștem copiii fără confesiune, dacă ordonanța de maghiarizare va deveni fapt!!

Clerul nostru de-asemena numai pe calea arătată de părintele canonic poate călca:

„Preoțimea este datoră să înfrunte orice prigonire, pentru drepturile sfintei biserici, cari pe rând vor fi toate răpite, dacă de la început nu vom ști rezista cu bărbăție!“

Preoțimea este înainte de toate a noastră, preoțimea este a poporului iar nu a statului! Pentru poporul ea „este datoră să îndure orice prigoniri“, căci dacă orice alta tagmă socială își are suzele ei pentru slăbănogia sa, aceasta tagmă nu poate fi scuțată niciodată, luându-și doar ființa

din devizele nu numai cele mai ideale, ci chiar dumnezești!!

La sinoadele și congresul ce se vor convoca luna asta sau mai târziu, înainte de toate arhieriei și clericiei vor avea să ia poziție în contra pretenziunii nelegale a guvernului. Și nu pe legi ezistente, și vechi, pe bule papale, pe uzuri, ci pe simțul de dreptate, și pe postulatele adevărului să-și întemeieze înainte de toate hotărârile!! Dreptul de-a ne învoia religia în limba noastră românească este un drept, pe care chiar dacă nu l-am avea, l-am pretinde!!

Congrua? Să-i spună tot ei ministrului că aceasta congrua nu este o simbrie, ci este o foarte mică răsplată a muncii de veacuri, ce a desfășurat biserica necontentit!

Să le spună toate acestea cu energie și gata la orice urmare; înainte de toate biserica! Dacă glasul ei va resuna în pustiu vor veni la rând mireni în adunările lor, să-și spună cuvântul. Iar dacă glasul ei va răsună moale și slab, atunci tot mireni vor veni la rând, să ia luptă dacă e vorba chiar și împotriva amândurora a ministrului și a bisericilor deodată!

Adunarea poporală din

Bucium-Poeni.

În turneul său prin munții apuseni d-l deputat dr. A. Vaida, însoțit de deputații Dr. Mihali și Dr. Maniu, a sosit în 20 Aug. în comuna Bucium, unde și-a ținut darea de seamă în fața unui număr de peste 1000 țărani.

Toți trei deputații în discursurile lor au atins chestiunile politice dela ordinea zilei îndemnând poporul la luptă neîncrețată pentru drepturile sale. De închiere s'a votat cu mare însuflețire următoarea rezoluțiune:

„Alegătorii și poporul din Bucium, cercul electoral al Ighilului, cu prilejul dării de seamă a deputatului Dr. Alexandru

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Reverie...

În iarba înaltă stau adăpostit,
Un grier îmi cântă cu glas răgușit —
O rândunică colindă prin nori,
Lin mă cuprinde mirosul de flori,
Bătăia de coasă răsună arar,
Aud de departe cum scârțâie-un car
Și mugete blânde — și soare — și cânt.
La tot ce simțesc eu, nu aflu cuvânt.

Și mintea-mi colindă 'ncălcite cărări,
Cu ochii se 'ntrece prin umede zări —
Chiar ochii odată își cer dreptul lor,
Pe bolta cerească alungă un nor.

Zărit-ați cum norul o formă își ia
De pare-o frumoasă, gigantică stea?
Acum, de-odată, el pare un cal
Ce dă cu copita în stânci de coral
Și-acuma, un mândru castel de granit.
A! cât de frumos e și ce strălucit
O rază de soare îi cade 'n balcon!
Nu vezi, cum apare-al crăiesei cocon,
Cu părul de aur în voia-i lăsat?
Și-aproape de dânsul un Negru-buzat,
Cum mâinile 'ntinde, în brațe să-l ia.
Și nu este nimeni în cale-i să stea!

Dispare vedenia, au nu e acum
O mamă pribeagă, ce-aleargă pe drum,
Cu mâinile 'n aer, cu părul vâlvoi?

Și-acolo departe (ii vezi?) amândoi,
Coconul în brațe la Negrul-buzat?
Zadarnic el plânge, în codru 'nnoptat.
De mâna păgână hoțeste e dus —
Dar totul dispare —

În sus, tot mai sus
Se 'nalță sglobie o pasăre 'n sbor
Și trupul și-l scaldă în tinărul nor.
I-aud numai glasul de doruri cuprins.
Și tainice simțuri mă lasă învins.

Și-acuma, de-odată, mi-apare și ea,
Dau drumul privirii, o rog ca să stea
Căci norul primit'a chiar formele Ei
Și nasul și ochii și buzele Ei
Și părul-i ce-i cade pe umărul gol

Din lumea-mi visată Ea-i singurul sol....

909. Aug.

Ilie Marin.

Jubileul de 25 de ani al administratorului „Gazetei“.

D-l Ioan Spuderca administr. și expeditor la »Gazeta Transilvaniei« a intrat ieri în țința din Seghedin. Nu va mai auzi huruitul mașinei de tipar, nu va mai fi ademenit nici de freamțul gazetelor, cari le împătură băeții după 6 seara, când se face expediția, nu va mai avea să controleze adresele abonaților »Gazetei«. — Patru luni de zile va avea liniște.

E prea firesc. Și-a îndeplinit munca

conștientios timp de 25 de ani. Se apropia terminul jubileului. Spuneți, ce poate rezerva soartea mai plăcut pentru unul, care e și el aproape de gazetăria noastră, decât o liniște patriarhală — în țință?! Mai rar gazetăromân, care să nu fi primit această »răsplată a muncii«. Și fiindcă d-lui Spuderca i-a plăcut să-și ducă zilele în preajma unei astfel de gazete românești, care tună și fulgeră în contra guvernului și a tot ce este ungueresc, pe nedreptul, firește — l'a ajuns și pe d-lui nemeza în formă de citație judecătorească, de pertractare la curtea cu jurați, (când a strâns mâna apărătorului său și-i străluciau ochii zicându-i: »Fie, că bine le-ai spus'o!«) și de osândă la țință.

Și așa, în loc de banchet într'un restaurant din Brașov, va da un banchet în pușcăriia din Seghedin, de care cântecul nostru poporal zice:

Seghedine, Seghedine,
D-zeu cum te mai ține..

Am fost cu d-l Spuderca la plimbare — zilele trecute — și l'am rugat să-mi povestească una și alta din »cariera« d-sale. Ne-am așezat pe o bancă, lumea trecea pe lângă noi și a început să-mi povestească, cum știa d-lui mai bine, căci la povești se pricepe, fără de a le împodobi cu mirozini străine de poveste. Își ținea mâinile stângaci pe bancă și-mi povestea una și alta. L'am urmărit cu gândul de când a intrat la »Gazetă«. acum 25 de ani, cu o lefșoară modestă la lună, l'am văzut

parcă adunând, sortând adresele, i-am prins zâmbetul de bucurie de pe buze când scria în catastive numerele rotunde, mari ale abonaților: 1000—1500—2000—2500, și am trecut în revistă pe foștii membrii din redacția »Gazetei«. Iată pe bătrânul Mureșianu, iată pe D-rul Mureșianu, mort — spre durerea noastră — săptămânile trecute, iată pe Augustin Paul, pe Șotropa, pe bietul Grigore Maior, pe Traian Horia Popp, pe Magdu și alții și alții. Amintirile noastre se împreună, căci cunosc și eu pe unul și pe altul din cei amintiți.

— »Da Grigore Maior cum era?«

— »A, o bunătate de om. Acela nu putea face rău nici unui puic de găină.«

— »Da Paul?«

— »Paul? Cu ce drag îmi aduc și acum aminte de el. A muncit mult omul ăsta pentru »Gazetă«.

Și ne bucurăm amândoi când găsim observații, cari conglăsuiesc cu părerile a-mândurora.

Dela un timp devine d-l Spuderca și mai comunicativ. Îmi spune de năcazurile cu expediția regulată a »Gazetei«.

— »Ce crezi, e ușor să impact pe toți? Câte-odată era peste puțință. Apărea »Gazeta« cu întârzieri mari. D-l Dr. scria articolele de fond cam târziu și venea mereu să coregă una și alta. Și ceasul de plecare trecea. Ce te faci? Iai lute o birje, mai târziu cu bicicleta, alergi

Vaida-Voevod, își exprimă cea mai vie mulțumită față de activitatea sa parlamentară, precum și a celorlați deputați români și în să-și manifesteze alipirea lor neștrămutată față de clubul deputaților naționaliști, și-i roagă, ca pe cum înainte, așa și pe viitor să fie apărătorii drepturilor noastre celor mai sfinte, singurii adevărați interpreți ai dorințelor popoarelor din țară, să stăruiască cu energie pentru introducerea reformelor promise de înaltul suveran, îndeosebi a votului universal, egal secret, să lupte din răspun-
terii împotriva noilor ordinațiuni a ministrului Apponyi cu privire la propunerea religiei în limba maghiară la școlile de stat, asigurându-i, că toată lupta lor pentru dreptate va fi sprijinită de alegătorii și poporul, cari i-a trimis în dieta țării.

24 Septembrie.

Dela un fruntaș al vieții noastre publice primim spre publicare următorul articol însușit, căruia îi dăm loc cu plăcere:

Conflictul dintre bisericile române și ministrul Apponyi pentru cunoscuta ordinațiune, se înăsprește din zi ce merge. Știrile mai nouă spun — precum nu se putea altfel aștepta — că bisericile române sunt hotărâte a nu ceda nici cât o iotă din drepturile lor și a se opune până în sfârșit ordinațiunii ministrului, care în mod neiertat se amestecă în modul de propunere al religiei noastre străbune.

24 Septembrie, terminul fixat de ministru, se apropie cu pași repezi și este de înțeles vădita nerăbdare, cu care tot Românul — putem zice acum: dela Vlădică până la opincă — așteaptă desnodământul acestei afaceri.

Fiecare se întreabă: Ce va fi? Cum se va sfârși și aceasta nouă lovitură, îndreptată cu atâta nerușinare contra bisericii române de șovinistul ministru de culte? Mulți, în frunte cu „Țara Noastră” sunt de părere, să ne ridicăm cu mic cu mare și în adunări populare să dăm expresie indignării noastre și să protestăm contra ordinațiunii cunoscute.

Eu sunt de altă părere: să stăm liniștiți așteptând ziua de 24 Septembrie, pentru că trebuie să fie convins Apponyi, că chiar și cel din urmă colibaș român din creerii muntilor — știind de ce e vorba — ar protesta cu ultima energie contra ordonanței sale. Și tocmai pentru că o știe aceasta — fără altă protestare prin adunări populare — ministrul, văzând că și-a implântat săcurea prea afund și i-se poate rupe, își va face de pe acuma întoarsă a sa cale!...

Dacă însă peste toate așteptăm

la gară. Ai naibii, aia dela ambulanțe (posta trenului) nu primiau gazetele, că știau că sunt românești. Vorău să ne pună bețe în roate. Până ce le-a tras d-l Dr. un frecuș — și a făcut o petiție la căile ferate, la Cluj, de au căpățat funcționarii ordin să-mi primească pachetele. — Și apoi să vezi d-ta bucuria mea, când știam că or primi abonații gazetele la timp!...

Mare năcaș cu poșta asta! Bine, scrii tu, te căznești să aduci pe hârtie un gând, două, cari crezi că o să facă bucurie cetitorilor, dai la tipar filele de hârtie — dar mai apoi? Ai oameni, cari își pricep meseria, (căci și asta e o meserie!) ai oameni, cari răspund precum se cuvine scrisorile tale? Dacă n'ai — e vai și amar.

Câte plângeri, că nu capătă cetitorul foaia la timp, câte bufneli, câte injurături chiar, câte retrimiteri de gazete, cu acel groaznic »Retour» pe bar la nevoință, numai din motivul întârzierii continue — astfel — câți oameni pierduți pentru ideile tale, cari pot fi ori cât de curate și ori cât de bune, nu prin rădăcină, din pricină independentă de tine.

Și de aceea m'am bucurat când am auzit de satisfacția, pe care o simte conducătorul administrativ al »Gazetei», că ajunge la timp »Gazeta» în mâinile cetitorilor. Știu ce bine îmi prindea și mie punctualitatea, cu care îmi sosia »Gazeta» în Pesta și în Viena. Puteam să jur: la 9 ceasuri primesc dela factorul postal ul-

și prevederile noastre, d-l ministru nu și-ar retrage ordinul, ba din contră și-ar realiza amenințarea cu detragerea congruei... atunci... da atunci se apropie de noi un mare moment istoric și — poporul nostru va trebui să vorbească și va vorbi.

Se va pronunța poporul nostru, dacă vrea să-și mai susțină preoțimea, care o are sau o jertfește lui Apponyi? Și punându-și această întrebare mare, își va aduce aminte desigur poporul nostru de rolul ce a jucat în viața lui preoțimea, conservându-i prin biserici în decursul veacurilor limba și legea, va constata poporul nostru că preoțimea noastră nu poate fi înlocuită deocamdată — zicem numai »deocamdată», dar am putea zice niciodată — cu nici un altfel de conducător, și că pierderea preoțimei ar însemna sucombarea popoului nostru — și atunci simțul de conservare proprie, simțul de datorie se va trezi în el, va decreta într'un glas birul cultural de lipsă pentru a putea asigura preoțimei lui un trai independent și fără griji materiale — mai bun decum îl asigură Apponyi tot pe punga popoului — dar cerând în schimb ca preoțimea să fie a lui, numai a lui, servind fără grija zilei de mâne adevăratele interese ale popoului românesc...

Așteptăm deci cu încredere pe 24 Septembrie 1909!

»L'Independance Roumaine» în primul articol de ieri, răspunde pe șese coloane Ligei maghiare, cu argumente temeinice și o serioșitate pe care Liga maghiară desigur nu o merită. Știm că Liga maghiară a publicat nu de mult un fel de răspuns la memoriul medicilor români, plin de neadevăruri și întortocheri.

Cum acest articol este scris în franțuzește, și ziarul se cetește mult în străinătate, sperăm să ajungă și în mâinile congresiștilor din Budapesta. Amintim acest fapt cu mulțumită pentru fruntașul ziar din România, care ne dă sprijinul său cel mai loial totdeauna.

În același ziar găsim o știre aproape hazlie, ce caracterizează felul copilăros cum se poartă Maghiarii în chestii mari. La congres, scrie ziarului un prieten, a fost și un pașe turcesc, și nici o somitate medicală n'a fost primită cu atâta alai ca și acest pașe!

»Kultur Kampf». Sub titlul acesta, în fruntea ziarului, »Lupta» dă un articol lung, și termină desfășurând mai pe larg ideea atinsă și de noi:

»Invățații bisericilor române unite ar putea să intervină și în altă direcție, ex-

mul număr din »Gazeta». Și câte vești de pe la ai mei nu-mi aducea mai repede sânguina d-lui Spuderca! Mă gândesc și la celelalte sute de abonați, cari vor fi așteptați și așteptați cu am »Gazeta» cu aceeași dragoste și încredere.

Și acum — drept răsplătă pentru munca de 25 de ani — 4 luni temniță! L'au pus păcatele să publice în »Gazeta» traducerea unei scrisori a apărătorului celor asupriți, a lui Björnson. O faptă foarte neprecugetată, căci greșelile se răsună.

Aici a fost greșala. De bucuria d-lui Spuderca de a vedea »Gazeta» în mâinile cetitorilor cât mai curând și de a cetideile lui Björnson, s'a molipsit și judecătorul de instrucție. Se bucura și dânsul, dar de altă bucurie, căci l'a spălat cu ouă și cu oțet și pe Björnson și pe d-l Spuderca și și »Gazeta Transilvaniei». (Ce ochi o fi făcut d-l Spuderca când primea »Gazeta» din gura judecătorului câte un epitet grațios!)

Și-așa »agitatorul» valach își ia răsplata cuvenită. Noi aplaudăm cu dragă inimă. Nu se putea o răsplătă mai meritată pentru o activitate de 25 de ani — de a trimite la locul de destinație — gazete — și încă gazete românești!

Horia.

punând cestia într'un memoriu care să se trimită în rusește, latinește, grecește tuturor bisericilor unite cu Roma. Și va trebui să se provoace intrarea în luptă și a tuturor campionilor unirei bisericii răsăritului cu aceea a apusului, cari — răsăriteni și apuseni de o potrivă — au arătat și se arată totdeauna atât de nedumeriți față de ori-ce pas izolat, pe care uniții l'ar face fără ortodocși spre a se apropia către apus. Astfel în cestia căli. darului... Este în interesul unui ideal mai înalt ca bisericile unite să nu fie strămutate din situația în care se află, nici pentru a le latiniza. Încercându-se a se apropia mai mult de Roma bisericile răsăritene unite, s'ar mări nu numai abuzul dintre răsărit și apus. Pe platforma acestor interese mai înalte, vom putea face negreșit, ca Braziliei îndepărtată și Rusii atât de străini să pună stavila ori-cărui încercări de a clădi temelile bisericilor noastre.

Nu este vorba de a încerca o presiune asupra Romei de care suntem siguri, și dela care sperăm. Presiunea va trebui să se îndrepteze în altă parte. Dar trebuie să procurăm Romei prilejul și motivul de a interveni pentru a ne întări într'o poziție, care este și în interesul Romei, ca să o găstrăm.

D-l E. Babeș publică în »Pester Loyd» un articol, ne mai făcând temenele lui Apponyi, ca până acum, ci apărând cu demnitate drepturile bisericilor noastre în chestia cu catechizarea. D-l Babeș sprijinește afirmațiile sale pe aceleași argumente ca și părintele canonic Dr. Aug. Bunea.

În o scrisoare adresată »Luptei» d-l Babeș îi numește pe Maghiari »cei mai înverșunați dușmani ai noștri», iar presa maghiară »coruptă și neconștiințioasă».

E mare mare pericol când și »moderatii» vorbesc așa.

Congresul catolicilor din Austria, scrie »Vaterland» a trebuit să se amâne pe timpuri mai favorabile, de oarece de prezent agitațiile naționaliste, pornite de Cehi tocmai în Viena, sunt mult prea grave, decât să se poată spera o muncă rodnică la congres; chiar și comitetul organizator nu poate să ia garanții pentru decursul liniștit și pașnic.

Tribunalul militar e mai imparțial. La Neoplanta s'a terminat zilele acestea un interesant proces, de pe vremea conflictului monarhiei noastre cu Serbia. Advocatul din Ruma Dr. Miladinovici fusese acuzat din partea procuraturii din Agram, cu contrabandă de arme pentru Sărbia. În cursul procesului fratele acuzatului, care-i luase apărarea, ceru să fie adusă cauza înaintea tribunalului militar, căci are în acesta mai multă încredere decât în judecătorii civile. Cererea lui s'a încuviințat, pe baza legilor croate, cari fac excepția asta în procese de tradare. Tribunalul militar a și ordonat eliberarea din închisoare a lui Miladinovici.

În acest proces au fost implicați afară de Miladinovici și deputatul croat Krasoie-

vici, precum și Iașa Tomici, șeful radicalilor sârbi de la noi.

Unificarea calendarelor. Vaticanul a aprobat hotărârea și rugarea comunității bisericesti gr-cat. rutene din Budapesta, ca să introducă pentru afacerile ei bisericesti calendarul gregorian, ca și la biserica cea catolică. Noul calendar intră în vigoare cu 1 Septembrie. Din știrile, ce găsim despre cestia asta, nu se poate însă înțelege lămurit, dacă d-l călindarul apusean se va servi numai parohia ruteană din Budapesta, sau toate parohiile din țară?

O revoluție militară în Grecia.

Nemulțumirea din sânul armatei grecești din cauza relei conduceri și organizării a armatei, s'a manifestat zilele aceste pe față printr'o revoltă nesângeroasă, care a avut de armare retragerea ministerului Rhallys și numirea unui nou cabinet în frunte cu prim-ministrul Mavromichalis.

Cauza principală a acestei nemulțumiri a fost starea rea a armatei grecești, care într'un caz de războiu, după părerea ofițerilor nemulțumiți, nu putea face față împrejurărilor. Dar nu numai starea rea a armatei ci și conducerea ei, care se afla în mâinile prinților greci și îndeosebi a prințului de coroană, nu era pe placul ofițerilor, cari pretindeau ca prinții să se retragă dela conducerea armatei.

Cererile lor ofițeri i le-au formulat într'un memorandum, care avea să se înainteze guvernului și regelui George, iar pentru a constrânge guvernul să le împlinească cererile, ofițerii răsvrățiți dimpreună cu vre-o două mii de soldați, între cari erau trupe de cavalerie și artilerie, s'au stabilit Vineri pe o colină afară din oraș și s'au așezat acolo în ordine de luptă sub comanda căpitanului Zorbas. Guvernul a trimis atunci pe primarul Atenei ca să parlateze cu răsvrățiții. Aceștia au cerut dimisionarea guvernului, împlinirea cererilor lor și amnestie generală pentru toți răsvrățiții. Ambele aceste condițiuni li s'au acordat iar soldații răsvrățiți s'au reintors în oraș.

Cererea de căpetenie a ofițerilor este de a se face economii de 25 milioane drachme, care să se întrebuițeze pentru reorganizarea armatei. Noul prim-ministru le-a pus în vedere, că va cuprinde cererile lor în câteva proiecte de legi, pe cari le va prezenta camerei grecești. Se crede însă că camera actuală nu va vota aceste legi și în cazul acesta camera va fi dizolvată și se vor face nouă alegeri.

Iată știrile mai nouă:

Se confirmă, că principele moștenitor va dimisiona din funcțiunea de comandant suprem al armatei, încă înainte ca parlamentul să desființeze această funcțiune. Se zvonește că principele a și dimisionat din cauza ultimelor evenimente. Ziarele aprobă mișcarea ofițerilor. Ele cer realizarea reformelor propuse de ofițeri, spunând că mișcarea nu are un caracter antidinastic.

Comitetul central al ofițerilor nu va fi dizolvat, având a colabora cu guvernul la introducerea reformelor. S'a întoc-

Sărăcilă-Bogățilă.

A fost odată, în buna vreme veche, un om așa desărăc, așa de sărac, că vorba ceea, nici apă n'avea după ce bea când mânca... Și de celelalte... ce erau pe el și pe culme... Și mai avea bietul și-o spuză de copii, de nici de numărât nu-i putea număra, — vorba cântecului: doi la oi, doi la boi, doi cu nen-său la cimpoi, doi în pat, doi sub pat, doi la vatra focului; iar Gheorghită și Matei, stau culcați că-mi titei!...

Și văzând omul nostru că sărăcia îi stă coadă, a plecat în lume că doar-doar o scăpa de ea.

Și-așa a mers, a mers, a tot mers cale lungă, când bătută și când nebătută, și hăt departe în spre soare-apune, la poalele cerului, dă de-o moară cu două-sprezece pietre, ce măcinau de-atâta amar de vreme numai și numai pentru o ar-ăță de gură, zic, numai a morarului. Ajuns acolo, cum deschise ușa — morarul numai că răsturnase măcăliga pe masă, — bușneagul măcăligii ce nu era mai mică decât roata carului, îi gădila nările nasului!...

— Bună masă la dumneata!
 — Mulțumim și bună să dea Domnul!
 — C'aș voi să dorm și eu peste noapte aici, îmi dai sălaş, om bun?

— Cu bucurie, om cinstit!
 Și-i deschise o ușă. Drumetul sări în pat așa cum se găsea, încățat, îmbrăcat;

pe când morarul începu să-și mănânce tafticos înainte, fără a se gândi la călător care făcuse zămbre.

A doua zi drumetul se sculă și când vru să plece, morarul îl opri și-l întrebă:
 — Încotro îi-e călea?

— Înaintea ochilor, până oi întâlni pe Dumnezeu și să l'întreb, că de ce eu sunt sărac și altu-i bogat, și vreau ca să mă îmbogățesc și pe mine!...

— Du-te, și de-l vei întâlni, întreabă-l și din partea mea, că de ce nu pot sătura astă arsăță de gură din măcinășul ăstor două-sprezece pietre, și apoi!...

— Îl voi întreba, — zise omul luându-și ziua bună.

Și merse omul nostru, și merse, merse cale lungă, până ce în zarea deșărătă, unde se întâlnește cerul cu pământul, abia zări o casă. Grăbește ca s'ajungă până n'or cuprinde-o negurile și ajunse când mai avea soarele de un stat de om până a scăpăta, și ce i-a văzut atunci ochii, n'o fi mai văzut neam de neamul lui... un palat numai s'afl de diamant, cu turnurile de cleștar, înalte-înalte, până dincolo de împărăția norilor, păreții culoarea ghiocilor, ferestrele măcștrit împodobite cu cercevele de aur, coperișul de aur, peste care străluceau jucându-se razele poleite ale soarelui, cum se joacă vântul cu umbra crengilor în luna lui Mai!...

Roagă pe stăpân să l'ase ca să doarmă și el peste noapte aici, — și l'a lăsat. Au pus masa și au mâncat fel de

mit o listă a ofițerilor, cari au refuzat să ia parte la mișcare. Ei vor fi boicotați și permutați în alte garnizoane. Se vor boicota mai ales ofițerii dela Larissa, spre a-i pedepsi astfel pentru faptul că s'au declarat partizani ai principelui de coroană. Se crede că acest boicot va da loc la noui turburări.

Constituirea desp. Nocrich al „Asociațiunii“.

Cichindeal, 29 Aug 909

Ieri s'a ținut în comuna noastră adunarea de constituire a noului despărțământ al „Asoc.“, numit al Nocrichului. Delegatul comitului central, d-l dir. de bancă N. P. Petrescu a sosit în comună cu stim. doamnă soție și d-l I. Maniu fostul casar al Desp. Agnita, la oarele 9.30. La pădurea din apropiere, delegatul a fost întâmpinat și salutat de un banderiu frumos de tineri îmbrăcați sărbătorește, cari l'au petrecut până la locuința d-lui învățător S. Dragomanu.

După terminarea serviciului bisericesc părintele Ioan Tatu vestește din nou oamenilor despre însemnătatea zilei pentru adunare.

După vizitele făcute pe la frunții comunei, d-l de egat și cu foștii membri ai comit. Desp. Agnita, d-l Ioan Petrișor, Ioan Alecsandru și I. Maniu, au luat masa la d-l învăț. Dragoman.

Intr'aceea sosiră și alți oaspeți din împrejurime, între cari s'au distins comuna Hosman în frunte cu Veneratul preot Morariu. Din Nucet a fost d-l învățător Olariu, și alții.

Adunarea s'a ținut într'o sală specială din școală, care abea a putut cuprinde pe cei prezenți.

După cuvântul de deschidere s'a citit raportul fostului comitet al Desp. Agnita și s'a predat unei comisii spre cenzurare.

S'au cetit apoi două conferențe interesante, ascultate cu multă plăcere, anume d-l învățător Ioan Pampu din Hosman a vorbit despre cauzele proceselor, iar d-l Petrișor, paroh în Alțina: povești morale și economice.

În ordinea de zi s'a pertractat și cestiunea de a se înființa pe teritoriul despărțământului două tovărășii pentru asigurarea de vite și de înmormântare, cari să cuprindă toate comunele. Cu executarea se însărcinează comitetul.

În fine s'au constituit noul comitet în persoanele d-lor: N. P. Petrescu, director, membrii: Ioan Petrișor, Ioan Alexandru, Ioan Tatu, și El. Balaban, I. Maniu casar. I. Olariu controlor și I. Pampu secretar.

Ca taxe de membri s'au încasat 54 cor. și s'au înscris mai mulți, cari vor plăti mai târziu.

STIRILE ZILEI.

— 20 August v.

La închisoare! De eri începând zace închis în temnița din Seghedin, d-l Ioan Spuderca, membru al administrației ziarului nostru, pentruca să-și împlinească osânda de patru luni închisoare, la care a

fost condamnat de curtea cu jurați din Târgu-Mureșului pentru reproducerea articolului lui Björnson »Opresiunea maghiară«. Dorim colaboratorului și pretinului nostru întru suportarea greii osânde și să-l vedem în curând iarăși în mijlocul nostru, sănătos și gata la luptă și muncă!

Maj. Sa Monarhul în mijlocul poporului tirolez. Împlinindu-se o sută de ani dela luptele crâncene, pe cari le-a susținut poporul tirolez sub conducerea eroului legendar Andreas Hofer, țaranul viteaz din comuna S. Leonhard, contra armatelor franceze și pentru dinastia Habsburgilor, Maj. Sa Monarhul și-a ținut de-o sfântă datorință să meargă în mijlocul poporului sau credincios din provinciile austriace Tirol și Vorarlberg, ca împreună cu el să serbeze aniversarea sutei de ani a acelor lupte mărețe pentru patrie și dinastie. Urmașii luptătorilor viteji din 1809 i-au făcut Maj. Sale o primire din cele mai strălucite, iar Maj. Sa a ținut să le mulțamească de repetite-ori pentru credința, ce-au păstrat-o și sfințito cu sângele lor pentru casa Habsburg. În semn de venerațiune față de memoria țaranului viteaz Andreas Hofer, Maj. Sa a depus o coroană pe monumentul acestui erou al libertății.

Congresul internațional al medicilor s'a deschis Duminecă cu mare alaiu ungueresc la Budapesta. La ședințele congresului participă, după cum scriu foile maghiare, vre-o 3000 medici, dintre cari majoritatea covârșitoare sunt medici maghiari și evrei. Medicii români și slavi, precum știm, nu i-au parte. Congresul a fost deschis de Arhiducele Iosif, care a salutat pe congresiști în numele Maj. Sale Monarhului.

Hramul bisericii Sf. Adormiri din Brașov-Cetate se va oficia Duminecă 5 Sept. st. n.

Alegere de capelan. Dumineca trecută a fost ales cu unanimitate de voturi tinărul absolvent de teologie, Ionel Ludu capelan cu drept de succesiune în Preșmer.

Cununie. Domnișoara Susana I. Popa și domnul Vasile V. Târțălas, își vor serba cununia lor religioasă, Duminecă în 23 August st. v. 1909, în Biserica veche română din Turcheș, la orele 12 din zi.

— D-șoara Anastasia Suru și d-nul Toma Nicoliciu, cand. de preot, ne anunță celebrarea cununiei lor religioase, care se va serba Duminecă în 23 August v. a. c. la 11½ oare a. m. în biserica gr. or. română din Bucosnița.

— Carolița Rusu și Dănilă Sasu, teol. abs. ne anunță serbarea religioasă a cununiei lor, ce se va celebra în 5 Septembrie st. n. a. c. la 12 oare din zi, în Sita-Buzău (Magyarbodza).

Circulațiunea străinilor în Brașov în luna August. În luna trecută au petrecut în Brașov următorii străini: Din Austria 99, Asia 2, Bosnia 1, Bulgaria 6, Englitera 2, Franca 8, Cermania 63, Grecia 1, Italia 5, Olanda 3, România 1108, Rusia 1, Serbia 1, Turcia 8 și din Ungaria 939; în suma 2249.

Dintre aceștia au locuit în Hotel București, 309, Calul alb 8, Central 320, Continental 343, Coroană 108, Europa 366, Grand 153, la Jobi, Ulița neagră 14, Villa Kertsch 28, Metropol 55, Predeal 46, la Virag, Str. Lungă 7, și în case private 392.

Libertatea maghiară. Galantonia ungurească e cunoscută. Când Ungurul o vrea să facă pe cavalerul, nimeni nu-l întrece. Neîntrecut a fost cavalerismul acestui popor de altfel și acum, cu prilejul congresului internațional de medicină din Budapesta. Dorind să arate somităților medicale din lumea întreagă venite la congres, că în Ungaria libertatea se resfață ca la ea acasă, comitetul organizator al congresului a împărțit congresiștilor 150 de bilete de liberă intrare la cursurile de cai din Budapesta. A fost o cursă și aceasta. Au încercat Ungurii să ia pe savanții străini cu șosele, sau mai bine zis, cu hipodroame și cu momele, ca să-i convingă, că nicăieri nu e mai mare libertate ca în Ungaria, unde totul e liber, până și intrarea la hipodrom. Pentru ca medicii străini să poată aprecia însă mai bine roadele libertății maghiare, ar fi de dorit ca medicii streini să vorbească la congresul din Budapesta în ungurește, ca nu cumva să se expue să fie arestați din ordinul procurorului pentru insulta adusă universalei limbi maghiare și trimiși să viziteze, fără voia lor, muzeele dela Vaj și Seghedin, unde se află expusă admirației mondiale superba libertate maghiară. (»Viitorul«).

O revistă a preoțimei. Din Timișoara ni se scrie: Preoțimea ort. rom. din protopopiatul Timișorului, împreună cu reprezentanții preoților din alte protopopiate în conferința lor ținută Marti în Timișoara, au decis înființarea unui organ de publicitate, care cu titlul de »Revista preoților« se va publica în curând.

Oameni mușcați de o pisică turbată. La moșia proprietarului de pământ Jákó József din hotarul comunei Kutas a turbat o pisică, care a mușcat pe patru muncitori, mai mulți tauri și vaci. Animalul turbat cu mare greutate a putut fi omorât. Persoanele mușcate au fost transportate la Institutul Pasteur din capitală.

Părechea regală engleză la Constantinopol. După cum este informat ziarul »Turquie« părechea regală engleză va face în Aprilie 1910 o vizită la Constantinopol.

Album de creștături în lemn. D-l D. Comșa, prof. la seminarul »Andreian« din Sibiu — scrie »Munca« — va da un album de creștături în lemn, care promise a fi foarte interesant și frumos. Recomandăm măștrilor noștri măsari, tâmplari și sculptori ca să se intereseze la timpul său de făcând album, în care vor afla motive vechi românești, cari pot fi folosite cu mult succes la construirea mobilelor și altor obiecte ce se folosesc în casa țaranului român.

Construirea unui nou pod peste Dunăre. »Politische Correspondenz« află din Sofia că, cu ocaziunea inaugurării liniei Sistov-Levski, primul-ministru bulgar Malinof a insistat asupra necesității înființării unui pod peste Dunăre, spre a stabili o legătură între căile ferate bulgare și ro-

mâne. Guvernul român simpatisează cu acest proiect și ar fi dispus să construiască un pod între Nicopole și Turnu-Măgurele, prin care s'ar stabili o legătură directă cu Sofia și cu liniile ungare.

Primarul Vienei. Starea sănătății primarului Vienei, Dr. Lueger, s'a agravat. Pacientul se plânge că toate obiectele le vede în roș. Medicii cred că vor trebui câteva săptămâni până se va însănătoșa

Din faptele prințului George al Serbiei. Ziarul sârbesc »Svono« anunță că prințul George a bătut pe fostul său sofer până l'a lăsat aproape mort. Nefericul sofer a fost dus la spital, unde se luptă cu moartea. Știrea ziarului »Svono« a produs senzație.

Eventuală expediție polară de nord a lui Zeppelin. Din Berlin se anunță că proiectul unei expediții la polul nord cu balonul Zeppelin devine tot mai probabilă. Împăratul Wilhelm II a promis lui Zeppelin tot sprijinul său prea înalt. Prințul Heinrich, fratele împăratului, a luat președinția efectivă a comitetului organizator.

Holera la Rotterdam. Autoritățile din Rotterdam constată în mod oficial, că sunt 15 bolnavi de holeră și că 2 inși bănuți a fi bolnavi se află în baracele izolate. Doi dintre bolnavi au murit. Numărul total al deceselor este până acum de zece, dintre cari șapte copii.

O dramă într'un tren. În trenul Viena-Cracovia, un nebun a împușcat zilele trecute pe un impiegat de la căile ferate, în următoarele împrejurări: Trenul ajungând în stațiunea Tachtal, șeful garei a fost intrigat de extravaganțele unui mare proprietar polonez, anume baron Cotowsky. Ca măsură de precauțiune, a dispus ca doi impiegati să-l însoțească pe presupusul nebun până la Cracovia. Ambii au luat loc în compartimentul baronului, unul din ei în fața acestuia, iar celălalt lângă dânsul. O bună bucată de drum, Cotowsky a fost foarte liniștit. De-odată, însă, începe să strige, cerând să i se dea o cafea neagră. Unul din impiegati se sili să-l calmeze, promițându-i că îndată o să i se satisfacă dorința. Baronul, drept răspuns, scoate un revolver și dascarcă un foc în funcționarul din față, nimerindu-l drept în inimă. Moartea nenorocitului a fost instantanee. Apoi a tras un al doilea glonte, cu gândul să omore și pe celălalt însoțitor al său. Acesta sări să-l desarmeze pe nebun. O luptă pe viață și pe moarte se încinse între ei. Impiegatul, în timpul acesta, avu posibilitatea să tragă cordonul de alarmă și să oprească astfel trenul.

Baronul sări din tren, în vreme ce trenul era încă în mișcare, și o luă la fugă pe câmpie. Funcționarul, cu ajutorul mai multor lucrători de pe linie, se luă după nebun și izbuti să-l prindă, și să-l readucă, legat cobză, în vagon.

Stupi de vânzare. Mai mulți stupi, în coșnițe și lădițe sistem Dziron se vând cu prețuri modeste. Informațiuni la Redacția ziarului nostru.

De vânzare. »Transilvania«, organul Asociațiunii pentru literatura rom. și cultura poporului român, pe 10 ani complet

fel de mâncări cunoscute pe acea vreme... Apoi îl duse ca să se culce într'un pat numai s'afi de puf...

— Ast cu palatul avea o fată cam bătrănoară, ce e drept, e drept.

A doua zi, când se deșteptă drumețul, fu întreat :

— Încotro ți-e calea?

— Înaintea ochilor, ca să întâlnesc pe Dumnezeu și să-l întreb: pentru ce sunt eu urșit ca să fiu așa de sărac; n'o vrea să mă 'mbogățească și pe mine?!

— Du-te, du-te și întreabă-l și din partea mea despre fie-mea: ce are de nu se mărită?!

— Bine, o să-l întreb...

Și-a pornit la drum și-a mers, a mers cale lungă și bătută, — că cuvântul din poveste de aici înainte se gătește. Și a mers așa pân' a dat de-o pădure cu copaci numai și numai de aur, cu creiele de argint și cu frunzele de aur, cu iarbă verde cu flori de tot felul, — în care cântau pasări de tot neamul, răsunând pădurea de glasurile lor... Privește el, cum privește omul care vede ce n'a mai văzut de când este...

Și fiind-că era noapte, se gândi ca să rămână până dimineață aci. Șezu jos, îmbrucă ce îmbrucă, făcu focul și se culcă. Peste noapte se mai sculă ca să arunce schii pe foc, și când se uită prin lumină vede un unchiaș apropiindu-se:

— Bună noapte, taică!

— Bună să-ți fie inima moșule...

— Da' ce-o mai fi prin ăle pustietăți măi omule?

— Nevoia moșule, nevoia... Vreau să mă întâlnesc cu Dumnezeu și să-l întreb, — să văd și eu, — cam ce are cu mine de gând?... Dar ia șezi moșule colea, și până una alta să îmbrucăm noi oțără...

Și s'au pus să mănânce... Dar par'că era prin vis: de unde luau, bucatele se tot înmulțeau... Omul își dete cu gândul, că trebuie să fie ceva dumnezeesc și zorî cu vorba:

— Că n'ai fi chiar D-zeu?

— Ba el 'oi fi!

— Își uitase omul să-l întrebe pentru el, ci-l întreabă întâi:

— Trecând pe lângă o moară, am văzut că morarul mânca măcinașul dela cele două-spre-zece pietre dintr'odată, frimurică nu da la altul și tot flămând se scula... Venind tot încoace într'o pădure c'un palat, unul avea o fată de nu putea s'o mărite, măcar c'a umblat la toate vrăjitorile; nu poți să-mi spui și mie ce au?

— Ba să-ți spui taică: Măncăciosul ăla tot așa o să fie până n'o da și la altul de pomană; și fata aceea se va mărita atunci când nu va mai arunca gunoiul în fața soarelui... Du-te de le spune și atâta le va fi; iar ție, na astă măciuchiță, și când îi vei zice: »măciuchiță de alun ia să-mi faci mie ce-ți spun«, vei fi mulțumit, îți va face tot ce-i vei spune... Și pieri ca prin farmec.

— Își luă omul drumul iar îndărăt. Trecu pe la cel cu fata și-i spuse cele auzite, — dela care a primit o turmă de oi — și fata i-s'a măritat într'o săptămână. A trecut și pe la morar și i-a spus și lui, și îndată a început să nu mai fie măncăcios; și morarul ca drept mulțamire, i-a dat mălaiul ce-l măcina de cele douăsprezece pietre într'o săptămână...

Ajuns acasă, atâta-i fu; porunci măciuchiții:

— »Măciuchiță de alun

la vin de-mi fă mie ce-ți spun,

Pune masa să mănânc

Nu ca un boer de rând...«

și masa s'a pus. S'așează cu toți copiii la masă și încep să mănânce până când se săturară... Ba până una alta:

— »Măciuchiță de alun

la treci de mi-i toacă tutun!...«

și luă la trei-păzește pe bieții copilași ca să le mai întindă pielea pe oase că poate prea s'o fi zgărcit de atâta răbdat de foame și dă-le, dă-le... Întră nevastă-sa când a auzit chirăind, — tot așa; întră vecinul să vadă, — tot așa; întră tot felul de oameni, — tot așa... Se 'ntărise Românul!... Vorba aceea: »Când a ajuns țiganul împărat, întâi pe ta-său l'a tăiat!...«

De unde până unde, află de treaba asta și împăratul roșu. Il chemă și îi zise:

— Hei Sărăcilă-Bogățilă, am un războiu cu Negru-împărat; nu vrei să-mi faci o slujbă?

— Ba vreau mărite împăratul...

— Dacă vei face să învingem pe împăratul Negru, să știți, că-mi dau fata după fiul tău, și le dau și jumătate din împărăția lui Negru-împărat; iar tu vei duce-o aici la palat ca Bim-pașa...

Și fără vre-o altă vorbă, a și plecat cu măciuchița lui în spre câmpul de bătae. Ajuns acolo, doar a zis:

— »Măciuchiță de alun

Treci de mi-i toacă tutun!...«

și und' s'a pus măciuchița pe ei și omora, omora câte zece dintr'odată, așa că până 'n seară erau toate văile pline de sânge și de trupuri, de bietul om de-abia mai putea merge de-atâtea trupuri căzute... Puse mâna și pe Negru-împărat și-l aduse înaintea împăratului Roșu, care-l și făcu ajutor de găinar la palat. Împărăția i-a luat'o...

Împăratul s'a ținut de vorbă: și-a dat fata după băiatul lui Sărăcilă Bogățilă. Și le-a făcut o nuntă împăratul, ce se zice c'a ținut șapte zile și șapte nopți încheiate... Și-au jucat boerii împreună cu o-pincarii, și-au băut, până — spun bătrânii — au dat și cu pălăriile în sus de bucurie!...

...Iar pe mine m'au chemat ca să le car vin la masă cu ciurul și să le frig ghiță pe grătar, ca să-i mai răcoresc...

(„Ramuri“)

N. I. Dumitrașcu-Reni.

1898—1907 inclusive. Prețul după invoială. Informațiuni mai detaliate de administrația »Gaz. Trans.«

O nouă invenție pentru fabricarea de țigle ieftine de ciment este datorită d-lor Streiterdt et Novac din Ardeal, cari și-au patentat invențiunea lor în Ungaria și România. Prin noua lor mașină în preț de 750 cor. se pot face pe zi 300—500 țigle durabile de acoperit case, grajduri etc. iar la fabricarea lor se folosește numai nisip și ciment. Mașina, fiind de estensiune mică se poate așeza în ori ce loc și se poate lucra în ori ce anotimp. Țigla este foarte ușoară și ieftină. Pentru acoperirea unui metru pătrat se folosesc 14 bucăți, cari cântăresc 28—30 kilograme. Prețul unei bucăți variază în 5—7 bani după calitatea cementului. Cei ce doresc a vedea această mașină foarte folositoare și a se convinge de perfecțiunea ei au a se adresa d-lui profesor *Villi Streiterdt* la Feldioara, Földvár.

In urma cercetărilor mai nouă s'a constatat, că în gura omului viețuiesc miiri de microbi, cari între împrejurări favorabile au o influință foarte periculoasă asupra sănătății omului. Numai printr-o curățire regulată și îngrijită a dinților, cu o perie de dinți bună e posibil, a împiedeca influența stricăcioasă a acestor microbi și astfel a contribui la păstrarea sănătății. Dintre toate mijloacele folosite pentru conservarea dinților, cel mai corăspunzător și modern este »*Kaladont*«-ul, care prin gustul său plăcut și prin influența sa antiseptică, este de recomandat ca cel mai bun mijloc pentru conservarea dinților.

Sfânta-Marie la Hodoș-Bodrog.

— 30 Aug. n. 1909.

In aceste timpuri de grele încercări, cari amenință și caută a altera chemarea sfântă a bisericii străbune de a cultiva interesele religioase și culturale ale credincioșilor săi, ne servește spre o deosebită mângăiere alipirea și dragostea ce o manifestează poporul nostru față de așezămintele sale sfinte. Cercetarea din an în an a sfintei mănăstiri Hodoș-Bodrog de un număr tot mai mare de credincioși la sărbătoarea „Adormirii Preacuratei Fecioare“ e o dovadă că viu și puternic este sentimentul de pietate față de sfintele sale lăcașuri.

Peregrinajul din anul acesta a întreput pe acelea din anii trecuți, atât prin mulțimea credincioșilor veniți din mici și mari depărtări, cât și prin nimerita aranjare și solemnitatea impunătoare a serviciilor dumnezeiești. Incepând de Mercuri înainte de praznic, năcnețat sosiau grupe mai mici și mai mari de peregrini.

Impunătoare au fost procesiunile din Arad în frunte cu parohul Traian Vațan și învățătorul Ioan Vanca, din Mișca sub conducerea preotului Teodor Pinter și a învățătorului Aurel Gui, din Vălceni sub conducerea preotului N. Zomborean, din Băntăria în frunte cu preotul Simeon Cornea, din Almaș sub conducerea preotului A. Nica, din Ghroș sub conducerea preotului David Voniga și a învățătorului A. Baicu, din Micălaca în frunte cu preotul Ioan Morar și învățătorul Savu Mișca, din Chesinț în frunte cu preotul Iie Moș și învățătorul Moise Pupa, din Belinț sub conducerea preotului Petru Căpări, din Beba-veche sub conducerea preotului A. Chișoan, din Ghiula-Vârșand cu preotul Vincențiu Pantoș, din Lungșeara (Bhor) în frunte cu Petru Cipău, din Otlaca cu preotul Georgiu Turic, din Șeitini cu preotul Petru Nemet, din Morva cu preotul Aurel Ciorogariu, din Bărateaz, Gal-chinez Cerneteaz, Ghiula și Cherechi sub conducerea învățătorilor Trăiță Figli, Ignatie Raica, Pavel Ludac, Iosif Ivan, Ioan Cadar și Teodor Lazăr.

Grandioase și admirate au fost grupele numeroase și disciplinate din Zărând sub conducerea preotului Aurel Iancu, și cea din Sarafola în frunte cu țefițe îmbrăcate în frumosul port românesc sub conducerea învățătorului Simeon Andron. Din grupele venite fără conducători din diferite alte comune am observat și una considerabilă de *Bulgari romano-catolici* din orașul Vinga.

Toate aceste procesiuni la sosirea lor pe teritoriul Sfintei Mănăstiri au fost întâmpinate ca de obicei de I. P. C. Sa archimandritul Augustin Hamsea, însoțit de părinții Sfintei Mănăstiri, Emilian Cionteu și Ignatie Marcu; rând pe rând in-

cunjură apoi între sunetul clopotelor biserice Sf. mănăstiri și pășind în fața amvonului capelei de vară, părintele archimandrit le adresează cuvinte părintești și li bineventează între zidurile Sfintei mănăstiri.

Ordinea serviciilor dumnezeiești s'a început cu privegherea de Miercuri seara și s'a continuat neîntrerupt oficiindu-se peregrinilor pe lângă slujbele îndatinăte taina sfântului maslu, sfânta mărturisire și alte rugăciuni pentru diferitele trebuințe ale vieții creștine, atât în ajunul cât și în ziua praznicului. Culmea acestor înălțătoare servicii au fost liturgiile solemne din ajunul și ziua serbării, cari s'au celebrat de înalt Preacuvioșia Sa d-l archimandrit Augustin Hamsea cu asistență numeroasă și cu conlucrarea corurilor din Arad, Sarafola, Micălaca și Cherechi, precum și frumoasele cuvântări ilustrate cu exemple practice scoase din viață și pline de învățături folositoare și potrivite pricelii și trebuințelor poporului nostru.

In deosebi amintesc că în predica tinută în ajunul praznicului părintele archimandrit a explicat într-o formă clară și înțeleasă de popor ființa și folosul rugăciunii. În rugăciune, zice vorbitorul, noi creștinii facem ceea-ce face fiul bun și înțelept, când vorbește și dă seamă părinților săi de faptele sale. Rugăciunea este o astfel de dare de seamă despre faptele, năcazurile și greutățile noastre, eșită din inimă curată, ca văzându-și rugătorul greșelele sale, să ceară sfatul și sprijinul Tatălui cereș pentru delăturarea acestor neajunsuri ce ne întâmpină zilnic, și a dobândi tărie sufletească spre a putea pași cu mai multă siguranță pe calea dreaptă, la care ne chiamă evanghelia Domnului.

In cuvântarea din ziua praznicului tendința vorbitorului a fost a desvolta și întări în popor simțul de lucru și de chivernisire a câștigului realizat prin lucru precum și a cultiva și desvolta în popor frumoasele datini erezite din bătrâni. Prete tot observ că archimandritul Hamsea în aceste trei zile de peregrinaj a prestat o muncă spirituală, pe care o poate îndeplini numai preotul care poartă în inima sa acea căldură a credinței care învinge toate greutățile.

Sub impresiunea părinteștilor povețe din această predică, coristul Iosif Coaje din Sarafola pășind în fața I. P. C. Sale și a preoților oficianți îi adresează cuvinte de mulțămire flască pentru buna primire, și mângăierea ce a aflat-o peregrinii la Sfânta mănăstire și li predă o cunună în semn de alipire și venerațiune. Intre ovațiunile călduroase ale mulțimei I. P. C. Sa mulțamește tuturor pentru neașteptata atențiune și binecuvântându-i, roagă pe Dumnezeu să-i reîntoarcă în pace la vetrele lor. Astfel și de astădată Sf. Mănăstire prin personalul său a dat dovezi, că știe să-și împlinească cu sfințenie rolul și misiunea pentru care există.

Dee cerial ca rugăciunile înălțate la tronul cereș în acest lăcaș dumnezeesc să sporească dragostea și alipirea poporului nostru către biserica străbună și să contribuie la întărirea speranțelor noastre într'un viitor mai bun și fericit.

Corresp.

Cucerirea aerului.

Săptămâna trecută toată atenția lumii s'a îndreptat asupra — viitorului. Da, căci mașina de sburat, numită aeroplan, este una cu viitorul omenimei, asupra căruia va avea mari înflăcări, și fața căruia va schimba-o în multe privințe. Și încercările în stil mare, ce s'au făcut săptămâna trecută în Franța, deoparte, și de altăparte în Germania, calea cea lungă de mai vulte mii de chilometri făcută de contele Zeppelin, cu balonul său cu cărmă, au dat nădejdi noi că aceasta schimbare a viitorului este mult mai apropiată decum se credea, și desvoltarea aeroplanelor mult mai mare de cum s'știa până acum din încercările răzlete a unuia sau a altuia.

Totodată s'a dovedit și aceea, că aeroplanele, va să zică mașinele cu motor sunt un sistem mult mai perfect decât baloanele cu gaz, și al acestora este învingerea.

Balonul Zeppelin, cu balonul lui al III-lea a făcut ce-i drept o cale uriașă, de la Friedrichshafen, până la Berlin, și însuș împăratul Wilhelm I-a găzduit la sine în sem de admirație pentru stăruința și succesele lui, dar balonul s'a stricat de două ori pe cale. În schimb la concursul din Reims, la care a luat parte 9 aeroplan, s'au întâmplat accidente mai mici numai.

Succesul marelui concurs de aviațiune, care după cum se știe are loc pen-

tru prima oară în Franța în împrejurimile orașului Reims, a întrecut toate așteptările.

Nu știm, care să fi fost delirantul entuziasm stărnit în populațiunea berlineză de apariția Balonul Zeppelin, al cărui ultim voiaj este considerat ca o provocație directă la adresa aviațiunii franceze serbătorită la Betheny. Entuziasmul german trebe însă să fi suferit foarte mult când a doua zi dimineața s'a aflat că Zeppelin a fost din nou avariat și forțat să se coboare.

Entuziasmul francez, din contră, n'a cunoscut decât o vecinică creștere din zi în zi.

Paulhan, aviator francez, bate toate recordurile, sburând 131 km. în 2 ore 43 minute și 24 secunde. A doua zi Latham, alt aviator francez, primul nenorocit șampion, care încerca să treacă Canalul Mănecei, bate recordul stabilit de Paulhan, sburând 154 kilometri în 2 ore 17 minute și 21 secunde, iar a treia zi și Farman, primul aviator din Franța și poate din lume, bate toate recordurile sburând 180 km., în 3 ore și 4 minute și 56 secunde, câștigând astfel marele premiu al Champaniei.

In fața acestor strălucite victorii, succesul aviațiunii franceze nu mai poate fi discutat. Aviațiunea rămâne pentru totdeauna o știință pur franceză.

Pentru ca cetitorii noștrii să-și poată face o idee apropiată de entuziasmul ce a domnit la Betheny în seara victoriei lui Farman, traducem aci mai jos impresiile personale ale aviatorului, publicate de »Le Journal«:

»Simt că aproape nu sunt în stare să vă comunic impresiile mele acum când abia m'am coborât din aeroplan.

Nici nu știu unde mă gălesc. Am sburat fără întrerupere până la venirea nopții, fără să știu unde merg și aproape nedescoperind potourile indicatoare. La un moment dat, pe când făceam ultimul tur, era cât p'aci să mă agăț de coperșul unei case din direcția Witriului. O ocolesc cu mare greutate și iată-mă ajuns în fața tribunelor inundate de lumină.

Mulțimea se precipită spre mine. Mă simt ridicat în brațe și dus pe sus în mijlocul luminilor orbitoare. Cineva mă ridică pe o balustradă. Strigătele încep să răsună din nou. Toată lumea se împinge și se înghiontește ca să mă vadă. Mi se spune că ministrul voește să mă felicite. Mă întorc. D-l Millerand îmi întinde mâna și cu surisul său obișnuit îmi face câteva complimente laudându-mi energia.

Dumnezeule!... Ce ușor îți este să fi energetic când simți succesul aproape. Și acest succes îl simțeam și turbam de necaz gândindu-mă că poate nu voi fi gata să pot lua parte și eu la acest meeting.

Acum 15 zile eram foarte încrezător în mine. Văzusem pe Sommer sburând timp de două ore și 27 de minute, și mă gândeam la noul meu motor, pe care mi-era frică că n'am să-l pot încerca la timp.

Din nenorocire un accident petrecut la uzină unuia dintre lucrători și apoi arsura mea la față mă întârziară cu 8 zile.

Ajuns la Reims începui experiențele care fură și bune și rele...

Și zilele treceau... Recordurile cădeau unul după altul. În fine, totul fuse terminat.

Azi dimineață plecai cu 65 de litri de benzină adică trei ore și mai bine de drum.

Pe Latham îl văzui trecând drept pe deasupra capului meu în timp ce eu mă așezasem în sbor la dreapta lui Sommer.

În timpul cursei Latham se oprise.

Din nenorocire, noaptea se lăsase și cu toate că în motor aveam încă destulă benzină fusei nevoit să mă opresc, din cauză că nu mai vedeam nimic înaintea ochilor.

Făcusem 19 tururi, adică 190 de km. în timp de mai bine de 3 ore.

Cochetăria mea însă consistă în aceea că am mai păstrat benzină în motor.

De aceea când tatăl și fratele meu se repeziră să mă îmbrățișeze, eu le strigai: închideți robinetele esenței. Voiu să știu cât a mai rămas în rezervoare.

Iată-mi deci impresiunile mele. După cum vedeți ele sunt simple.

Henri Farman.

Un redactor al ziarului »Le Matin« intervievând pe d-l Millerand, ministrul lucrărilor publice asupra impresiunii ce i-a lăsat acest magnific concurs de aviațiune, acesta a declarat următoarele:

— »Din punctul de vedere tehnic nu v'ași putea da o părere autorizată. Eu

insu-mi învăț actualmente a cunoaște aeroplanele. Ceeace vă pot spune însă este că entuziasmul meu pentru aceste magnifice experiențe a fost așa de mare, încât sunt sigur că țările vor trage un mare profit din ele. Aceasta după cum vedeți nu poate decât să-mi mărească bucuria de a avea în departamentul meu ministerial aviația și gloriosul ei viitor«.

Aviz școlar!

Din partea direcțiunilor școalelor primare centrale române gr. or. de băieți și de fetițe din loc, se aduce la cunoștința părinților etc., — că înscrierile la aceste școale pentru anul școlar 1909—1910, se vor face: Marți, Mercuri și Joi în 1, 2 și 3 Septembrie v. s. c. de la oarele 8—12 a. m. și 2—4 oare p. m. și anume: La școala de băieți în sala clasei a III-a, iar la școala de fetițe în cancelaria direcțiunii.

După expirarea timpului de înscriere anunțat, se mai fac înscrieri în fiecare zi numai după oarele de prelegere, dela 10—12 oare a. m.

Pentru orientarea părinților etc. se aduce la cunoștința publică, că conform ordinului On. Eforii școlare de data 16 Iulie nr. 140/1909: »Direcțiunile școalelor primare de băieți și de fetițe sunt îndrumate, ca la înscrierea elevilor și elevelor pentru clasa I-a și a II-a și în viitor și pentru celelalte clase, să fie considerați în primul loc copiii părinților din cele două parochii conproprietare și numai dacă va mai fi loc — pe lângă observarea strictă a ordinului Ven. Conzistoriu archidieceșan nr. 8272 școl. din 10 Iulie 1908 — se vor primi copii și din alte parochii și că cu 1 Septembrie 1909 se înființează și clasa VI-a la școala primară de băieți.

In legătură cu aceasta se comunică, spre orientarea celor interesați și concluzul On. Eforii școlare de data 16/29 Aprilie a. c. nr. 39/1909, în sensul căruia: »Direcțiunea școalei primare de băieți e invitată a lua măsurile de lipsă, ca acei elevi din Brașov, cari nu intenționează a urma mai departe școala, decât numai până la ajungerea etății prescripse de lege, să fie înscriși în clasa V-a și a VI-a primară, menite a-i crește pentru viața practică, dând în sensul acesta sfaturi și îndrumări și părinților elevilor.«

»Pentru școalele medii direcțiunea va recomanda numai pe acei elevi, cari arată progres în studii și intenționează a urma la școala și peste etatea recerută de lege«.

Didactrul la aceste școale pe anul întreg este:

În clasa I-a 4 cor. și 50 bani; în cl. II-a 6 cor. 50 bani, iar în clasele III, IV, V și VI câte 8 cor. 50 bani.

Elevii și elevele externe, cari vin la școalele noastre pentru prima dată, au să mai plătească pe lângă didactrul amintit, odată pentru totdeauna și taxa examenului de primire în suma de 2 cor., de care taxă nu poate fi scutit nici un elev.

Elevii și elevele, cari se înscriu pentru prima dată la școalele noastre (noviții sau începătorii) au să aducă cu sine spre acest scop: certificatul de naștere și de vaccinare, iar cei ce vin dela alte școli pe lângă acestea: testimoniu școlar de pe clasa ultimă și eventual certificatul de revaccinare.

Pe lângă certificatele ect. amintite mai sus, elevii săraci și elevele sărace, cari voesc a fi scutiți de solvirea didactrului a. a. și justifica aceasta prin atestat de paupertate în regulă provăzută, pe lângă viza respectivului tată de vecin și cu viza parohului local, excepție fac numai atestatele de paupertate ale elevilor și elevelor din parochiile conproprietare ale școalelor noastre, cari atestate e suficient dacă sunt provăzute cu ștampila și subscrierea epitropiei parohiale respective.

Tot deodată se recomandă părinților ect. și pe calea aceasta, spre serioasă chibzuire și urmare, cele referitoare la clasele V și VI primare de băieți de nou înființate, prin cari clase cursul primar dela școalele noastre s'a complectat în sensul legii.

In urma acestui fapt de mare importanță pentru cultura poporului nostru este nu numai oportun, ci cu mult mai conștient, ca poporul nostru să-și înscrie copiii lor, — pe cari eventual nu intenționează din diferite motive materiale sau intelectuale, a-i lăsa mai departe la școală, — decât numai până împlinesc etatea de 12 ani recerută de lege, în clasa V respective VI primară, cari au menirea a-i crește și pregăti pentru viața practică.

Insemnătatea și folosul practic, ce rezultă pentru poporul nostru în genere, prin absolvarea școlii primare complete, este netăgăduit cu mult mai mare, decât

acela — când un elev cercetează, dar nu absoalvă cu succes întâia sau a doua clasă gimnazială sau reală și pe urmă părăsind școala — în decursul anului, cum durere, de regulă se întâmplă cu majoritatea elevilor noștri, cari se înscriu în școlile medii numai pentru câte un an sau doi, ca apoi să se aplice la vre-o meserie, negot, economie etc.

Notă! Se atrage atențiunea părinților etc. asupra cuprinsului acestui aviz școlar, cu atât mai vărtos cu cât este în interesul lor propriu, ca să fie cât mai punctuali și să nu întârzie a-și înscrie copiii lor la școală în timpul fixat, căci în caz contrar se expun a suporta consecințele art. de lege XXVII din 1907.

Brasso-Brașov, în 18/31 August 1909.

Direcțiunile.

Adunarea societății „Columbia“.

Pittsburg Pa (America de nord) Aug. 1909.

Societatea română de binefacere »Columbus« din Pittsburg Pa, și-a ținut adunarea generală în 11 Iulie, condusă de d-l președinte Ioan Mănciu.

S'a citit lista membrilor, apoi protocolul de ședințe de pe cele 3 luni trecute.

D-l secretar al comitetului, Ilie Genie, arată că această uniune, înființată în 1906, și incorporată în Nov. 1908, astăzi se bucură pe lângă marile cheltuieli ce a avut, de un frumos fond. Dela 1 Ianuarie până la 1 Iulie 1909, a încasat 243 dolari 30 cenți, spese 193 dolari 50 cenți. Venit total dela înființare a fost de 1386 dolari 31 cenți, spese 1027 dolari 91 cenți. În libelul de bancă se află 298 dolari 89 cenți. La d-l cassar 59 dolari 51 cenți.

După acest raport, adunarea aprobă toate socotelile cu aclamațiune!

Urmează alegerea noului comitet pe 6 luni viitoare. S'au pus în candidație de președinte: d-nii Ioan Mănciu, Ilie Genie și Dum. Părvu. Adunarea alege prin vot secret pe d-l Ilie Genie de președinte. Noul președinte mulțumește adunării.

Alege apoi de vicepreședinte pe d-l Ananie Pridon, de secretar scripturist pe d-l Nicolae Cerbu, secretar financiar d-l Nicolae Burchia, cassar d-l Dum. Părvu. Inspectori: George Schöpu și Mateiu Mănciu. Directori: d-nii Ananie Pridon, Nic. Burchia și Ioan Mănciu, sergenți de armă Petru Popa și Gavril Mură-an. Membrii în comitet: d-nii Marcu Bomfa, Mihai Cioloca, Ioan Dusa, George Giuglea, G. Pridon și Simion Dănilă. Membri în comitetul de bolnavi: Serafim Axente, Alexandru Părvu, Constantin Genie și Ilie Balteșu. Bibliotecar: Dumitru Părvu. Suplenți: Nicolae Nora și Pavel Cernea.

După alegere d-l președinte Genie prin o frumoasă vorbire mulțumește vechiului comitet, rugând tot-odată pe noul comitet ales, a lupta cu bărbăție și frățietate între frații Români, pentru binele societății, și declară a lunarea de închisă între urările membrilor de »să trăiască nou aleșii.«

Coresp.

POVEȚE HIGIENICE.

Ingrijirea pruncilor mici.*)

Voind mama să-i rămână pruncul sănătos, trebuie să-l lăpteze pe acela ea însăși, căci hrana cea mai bună și sănătoasă pentru pruncuț e laptele mamei. Dela această lege să se abată mama singur numai atunci, când medicul expres ar ordona.

Înainte de luna a șaptea nu e consult nici bine de a se înțărca pruncul. Unele femei nu înțarcă pruncul decât numai după opt-nouă luni, și bine și fac. Înțarcarea să nu se facă deodată, ci numai gradat, în care timp pruncul se va deda să bea lapte de vacă. Să fie însă cu deosebită grijă mama, să nu înțarce pruncul vara, când sunt călduri mari, căci se poate foarte ușor ca pruncul să capete diaree (mânare în jos).

În săptămânile dintâi pruncul va suge ziua tot la două oare, mai târziu la trei oare. Noaptea se va lăpta mai rar, ba va fi bine ca mai târziu pruncul să se desvețe dela suptul de noapte.

La caz când pruncul nu ar fi nutrit bine de cătră mamă, sau nu s'ar căpăta doică bună și sănătoasă, cel mai bun nutremânt pentru dânsul va fi laptele de vacă, amestecat însă cu puțină apă. (Mai întâiu, când pruncul va fi micuț, laptele i-se va da în două cu apă, mai târziu, când pruncul va fi de două luni, pot să fie două părți de lapte și una de apă). Capul lucrului e, că sticla din care se va da pruncului laptele, să fie ținută în curățenia cea mai mare.

Pruncului îi ies dinții cei dintâi cam la etatea de șapte luni. Mulți prunci cu ocaziunea ieșirii dinților pătinesc și de diaree și zgârciuri (strânsori) de pântece. Văzând că aceste strânsori nu trec de sine, să nu întârziem a chema doftorul!

Carne numai atunci să se dea pruncilor, când aceia sunt de un an și au deja dinți. Și atunci carnea care i-se dă, să fie moale și ușoară. În chilia în care se află prunc mic, aerul să fie totdeauna curat și proaspăt. Pruncul — cu ocaziunea aerizării chiliei, iarna — să nu se țină în răceală, căci pruncul fiind de o construcție delicată, ușor se poate răci și poate și muri. Asemenea să fie ferit pruncul de răceală și când e scaldat!

Hăinuțele pruncului să fie totdeauna ușoare și curate, asemenea și cărpele în cari se va înfășa.

Pruncul bine desvoltat deja la etate de 10 luni încearcă să umble pe picioare. Nu trebuie însă forțat să stea »pom« sau să umble, ci trebuie lăsat ca aceasta să o facă de sine.

Să fie părinții cu deosebită grijă la ochii și urechile pruncului, să nu fie cu ceva boale; de vor observa că ochii îi sunt urduși sau roșii, asemenea și urechile cu cleiu mult, să nu întârzie a chema medicul.

Începând pruncul să plângă tare, nu trebuie suduit și bătut, după cum fac multe mame fără inimă, ci trebuie cercată cauza plânsului care poate fi sau foamea, sau aceea că e ud sau în altă formă mănjit...

Sfârșesc cu aceste câteva cuvinte: părinți! grijii cu tot deadinșul de pruncii voștri, cari sunt odorul cel mai scump al vostru; căci precum veți grijii de ei, așa-i veți avea și așa vă veți bucura de dânsii!

Doftorul dela sate.

Voci din public.*)

Pe ziua de 31 August st. n. subsemnatul împreună cu fratele meu, am fost citat la poliție în cancelaria sub-căpitanului de poliție d-l Bolesch într'o cauză de afacere de comerț. Citațiunea era pentru ceasurile 9 înainte de amiază. Precis la 9 oare m'am și prezentat în edificiul poliției. Trece o jumătate, ba trece 1 oară și încă ușa cancelariei nu se deschide. Afară pe coridor așteptau încă vre-o 20 persoane, cari tot pe ceasurile 9 au fost citate. Întreb pe un servitor de cancelarie că d'n ce cauză nu poate intra nimenea înăuntru. El îmi răspunde că de aceea, fiindcă d-l sub-căpitan încă doarme. Pe la orele 10 și 5 minute se deschide ușa și cei de-afară intră rând pe rând înăuntru. Între cei, cari au intrat întâiu eram eu și cu fratele meu. Deodată cu noi intrară în odaie și un polițist și alți 3 oameni, cari de asemenea au fost citați.

Intrând înăuntru dăm bună-dimineață nemțește. D-l sub-căpitan ocupându-și scaunul, începe pertractarea fără a îmbia pe cineva să ocupe loc de șezut. Îi ia întâiu pe fratele meu la întrebări, ia protocol cu dânsul, pe urmă întreabă pe cei trei lucrători și între întrebările puse unuia din lucrători domnul sub-căpitan arată cu degetul pe fratele meu și pe mine, întrebând, că dela mine a cumpărat sau dela fratele meu. Atunci lucrătorul, care nu ne știa deosebi, a zis că dela mine a cumpărat. Eu auzind că acela nu vorbește adevărul, i-am zis că nu e adevărat ci

minte (nem igaz, maga hazudik). D-l vice-căpitan iritându-se pentru-că am făcut lucrătorului acea observare, mă întreabă cu o voce de tot aspră, aproape strigând, și încruntându-se la mine, că cine ești d-ta. (Wer sind sie).

Îi răspund liniștit, că ceea ce spune lucrătorul nu e adevărat, ci el minte. Atunci tot cu aceeași voce puternică și tot cu acea uitătură, îmi strigă: D-ta n'ai să vorbești decât numai atunci când te voi întreba. Am repetat din nou, că cele zise de lucrător nu-s adevărate, i-ar d-lui vice-căpitan i-am atras atențiunea ca să vorbească în alt ton cu mine, căci n'am venit aci ca să fiu tratat ca cel din urmă cocș. La acest răspuns d-l vice-căpitan îmi strigă: Dacă mai vorbești, las să te ducă jos (adecă în arest). I-am răspuns, să încerce dacă are curagiu După această scenă, s'a continuat pertractarea.

Procederea d-lui vice-căpitan al poliției trebuie să revoalte pe fiecare om, care ține la demnitatea sa de cetățean și bărbat. Cu atât mai mult m'a revoltatpe mine, care nu sunt numai un cetățean, care contribuie cu bani pentru susținerea instituțiilor orașului și statului nostru, ci am onoarea a face parte ca membru din consiliul comunal al orașului și din consiliul comitatului Brașov și prin urmare am cu atât mai mult drept a pretinde dela funcționarii orașului nostru, pe cari noi cetățenii îi susținem, o purtare prevenitoare.

Am ținut să aduc aceasta la cunoștința publică, de rind ca pe viitor în interesul bunei înțelegeri între organele orașului și cetățenii să nu se mai întâmple astfel de incidente regretabile.

Dumitru N. Căpătină.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 2 Sept. Astăzi a fost prima pertractare a celor 25 socialiști deținuți cu ocazia demonstrațiilor din 8 Oct. anul trecut, împotriva proiectului de lege electorală pluralistă, pentru-că au pușcat cu revolvele la de nonstrație. De atunci, până acuma sunt ținuți în arest preventiv. Interesul publicului pentru pertractare este enorm, jandarmii abia pot păzi ordinea.

Budapesta, 2 Sept. Eri seară a avut loc recepțiunea medicilor la curtea imperială. 1600 de congresiști s'au prezentat arhiducelui Iosif, care s'a întreținut cu unii dintre dânsii asupra unor cestiuni din domeniul științelor medicale.

Viena, 2 Septembrie. Impăratul a sosit ieri aci și a mers la castelul din Schönbrunn în mijlocul ovațiunilor populațiunii. Impăratul a trimis guvernatorului din provincia Tirol o scrisoare autografă exprimându-și adânci mulțumiri pentru zilele frumoase petrecute acolo și pentru serbările splendide la care a fost martor, precum și pentru ovațiunile călduroase, care au umplut inima sa de bucurie cu atât mai mult că într'o privești exterioră atât de măreață, el a găsit adâncimea sentimentelor și devotamentului credincios la locuitorii din Tirol și din Vorariberg.

Viena, 2 Septembrie. Marți seara s'au petrecut scene tumultuoase pe strada, în care se află situat clubul Cehilor. Un public de peste 2000 de persoane au încercat să năvălească în club, dar poliția a intervenit la timp, spre a evita un mare scandal. Cu toate acestea mulțimea a atacat poliția. S'au făcut 22 de arestări. Nu s'a pricinuit nici o pagubă averii particularilor. De altmintrelea s'au închis magazinele încă înainte de sosirea plebei. S'au mai închis din ordin polițienesc și casele din strada clubului ceh.

Atena, 2 Septembrie. Se pare că mișcarea militară n'a avut alt scop decât reorganizarea armatei și introducerea unor reforme în administrația țării. Mișcarea a fost absolut lipsită de orice tendință antidinastică sau anticonstituțională. Primul ministru speră că parlamentul va vota creditele și impozitele necesare și-l va spri-

gini în acțiunea lui relativ la organizarea administrației țării. Ziarele anunță că principii Constantin și Nicolae au cerut să fie trecuți în stare de disponibilitate. Principii Andrei și Cristophorus au cerut concedii lungi.

Roma, 2 Septembrie. Un ușor cutremur s'a simțit în Roma ieri la orele 2-40 după amiază.

Reșița, 2 Septembrie. Aci s'a simțit un cutremur timp de trei secunde, dela sud spre nord, și s'a auzit în acelaș timp un murmur sute-ran, încât toată lumea e cuprinsă de spaimă. Nenorociri nu se semnalează până acum.

Londra, 2 Septembrie. „Times“ află din cercurile oficioase din Petersburg, că abdicarea regelui George al Greciei pare a fi iminentă. Aceasta se deduce din faptul, că regina Greciei a plecat la marele duce Constantin, unde va sosi întreaga familie regală după abdicere.

Petersburg, 2 Septembrie. La stațiunea Ricovo (Siberia) niște bandiți au oprit un tren de persoane și au furat 120.000 de ruble. După aceea ei au dat drumul trenului. Trenul jefuit s'a ciocnit în urmă cu un tren de mărfuri, cu care ocazie au perit 10 pasageri și 8 funcționari.

Londra, 2 Septembrie. Conform știrilor din urmă au perit inecați în Mexico 50 de mii de oameni. Vr'o 15.000 de înși stau fără nici un azil, sub cerul liber. Pagubele se urcă la peste 60 milioane. Orașul Monfere e care a suferit mai mult. Din 70.000 de locuitori câți a avut acest oraș, 12 mii au perit inecați. Conductele de apă sunt pline de cadavre. Uzina de electricitate nu mai funcționează. Drumurile de fer sunt inundate.

Bibliografie.

»Muzica«. După părerea glasurilor celor mai competente, revista lunară cu acest titlu, e cea dintâi revistă muzicală din România, care stă alături cu semenele ei de tendințe și de caracter tipice din țările occidentale. Hrănită de colaborarea unor scriitori critici și esteticieni de samă d'n străinătate și din România, »Muzica«, după un an încheiat de apariție, a câștigat încredințarea că locul până acum gol în ale criticii și școlii muzicale din România a fost în sfârșit împlinit de ea cu toată demnitatea cerută.

Abonamentele se fac în librăria »Gazetei Transilvaniei« sau adresându-se d-lui Maior M. Margaritescu directorul revistei și inspectorul muzicelor militare din România, București, Calea Plevnei 5.

Abonamentul pe un an în țară și în Ungaria 10 coroane.

Bucolicele și Georgicele lui Vergiliu traduse de cunoscutul și apreciatul scriitor și profesor pensionar M. Străjanu. București I. V. Socecu. Se pot procura prin librăria A. Muresianu. Prețul cor. 2.60 plus 10 fil. porto.

Traducerea e făcută de un bărbat competent, din cuvint în cuvint și e însoțită de analiza tuturor cuvintelor cuprinse în textul latin. Elevii gimnasiali, cari au fost nevoiți până acuma a utiliza traduceri streine, de sigur se vor bucura de această carte.

M. Străjanu: »Legătura între filozofie« și științele experimentale. I. Înțelesul filozofiei. II. Problema puterii de viață ca hotăr între filozofie și știință. — Prețul 50 bani, plus 10 bani porto.

M. Străjanu: »Nerina«, un episod din viața poetului Leopardi (nuvelă după Paul Heyse). Prețul 30 b., plus 5 b. porto.

»Ciprian Porumbescu, icoane din frământările unui suflet de artist.« De Dr. Valeriu Branisce. Broșură de 120 pagini. Cu portretul lui Ciprian Porumbescu, după ultima fotografie. Prețul unui exemplar 1 cor. 50 bani. Se poate comanda prin librăria »Gazetei«.

*) După broșura „Jó tanácsok...“

*) Pentru forma și cuprinsul celor publicate e sub rubrica aceasta Redacțiunea nu ia răspunderea.

O nouă carte a d-lui Gherea. Cei în »Opinia« din Iași: Dacă informațiile noastre sunt exacte vom avea în toamna aceasta oarecare plăcute surprize publicistice. Intre altele ni-se afirmă că d-l C. Dobrogeanu Gherea ar fi în tratative cu un editor din Capitală pentru tipărirea unei lucrări de economie socială: »Chestiunea țărănească«. E o operă la care excoventul economist lucrează de multă vreme și care ar fi acum gata de tipar. Ea ar apărea, în acest caz, simultan cu studiul d-lui G. Panu — de asemenea terminat de curând — asupra cestiunii agrare.

În același timp d. Gherea a primit oferte din partea a două edituri rivale pentru retipărirea volumelor de »Studii critice«, astăzi complet epuizate și pe care ar avea să le supună unei revizuirii înainte de a le da forma definitivă a unei noi edițiuni. Toți iubitorii de literatură ar primi cu vie bucurie îndeplinirea acestor preziceri și numele criticului ploestean ar retrăi încă odată vechea și bine meritata sa popularitate.

Amintiri din Ardeal.

Acum 30 ani Sibiiul se putea mândri cu cei doi protopopi ai lui; acei doi protopopi ai Sibiiului vor rămâne mult timp în memoria credincioșilor din acele părți.

Acești doi protopopi erau: Zaharia Boiu de confesiunea greco-orientală și Ioan Rusu de confesiunea greco-catolică; dacă i-ai fi pus în cumpănă nu puteai să ști, care este mai deștept, ambii fiind de o cultură rară; din peana lor au eșit multe cărți didactice și literare.

Nime nu era în stare să le cântărească știința și toți Români din Sibiiu și jur îi respectau și se uitau la ei ca la niște filosofi.

Un Român cu numele »Lupu« s'a pripășit prin Sibiiu pe acel timp, ocupându-se cu meseria de cojocar și fiind muncitor, în scurt timp își câștigă o bună clientelă între Români din Sibiiu și jur; își pricepea el nu-i vorbă și meseria, fiind un bun lucrător, dar se arăta și bisericos așa că tot în a doua Duminecă se vedea la biserică, unde dela început până la sfârșit asculta cu evlavie slujba bisericăscă și în scurt timp a fost luat la ochi de protopopii Sibiiului.

Dacă acești doi protopopi erau deștepti apoi nici cojocarul nostru nu se lăsa mai pe jos; el în o Duminecă asculta slujba la biserică greco-orientală și a doua Duminecă la cea greco-catolică, așa că cu toate că era acum bine cunoscut de ambii protopopi, totuși nici unul nu știa de ce religione este; la Bobotează când umblau protopopii cu crucea, primă dimineața pe unul și după prânz pe altul.

Când se întâlneau protopopii, fle-care lăuda pe parochianul Lupu pentru evlavie lui și fle-care credea că aparține parochiei lui; ca să-l întrebe nu o puteau face, că nici unul dintre protopopi nu umbla să vâneze ființe rățacite, nici nu căutau să atragă pe cineva la religia lui, fiind prieteni buni și vechi și nu umblau după propagandă, dar nici nu se pomenea pe acel timp prin Sibiiu de treceri religioase; fle-care om își păstra cu sfințenie legea în care era botezat.

Incepând preotesele și dascălițele din jurul Sibiiului a înlocui frumoasele cojoace cusute cu flori de mătase, cu mantale de postav, a început să decadă și cojocăritul și primul, care a fost atins mai greu de această boală a fost cojocarul Lupu; meseria lui nu mai avea nici un rost și el era în ajutorul unui faliment, dacă nu s'ar fi îngrijit să spele puțină de vreme pentru totdeauna din Sibiiu.

Planul și-l făcuse el cam de mult, de pe timpul când cu evlavie asculta slujba divină pe la biserică; acum rămase numai sa-l pună în executare și lucrul nu i-a fost greu fiind cunoscut de om cinstit.

El își procură două cambii (polițe), le semnează și cu una se prezintă la protopopul Boiu și-l roagă să-i gireze pentru 200 florini, fiind credinciosul bisericii sale și se va îngriji să nu aibă neplăceri pe urma lui. La cine să alege în năzuri dacă nu la părintele lui suflătesc?

Părintele Boiu nebănuind nimic și pentru a-i veni în ajutor, fiind de bună credință, că cojocarul Lupu este un parochian cinstit, nu stă mult la îndoielă și-i girează poarta.

Cojocarul Lupu sărutând mâna protopopului, îi mulțamește frumos și pleacă.

Eșind dela protopopul Boiu, se duce sfărâ la protopopul Rusu cu al doilea cambiu, semnat pentru alți două sute florini.

La protopopul Rusu se prezintă cu următoarele vorbe:

»Sărut mâna domnule protopop, am venit cu gândul și inima curată, de a nu mai rățaci ca o oaie pierdută, azi la biserică părintelui Boiu, mâine la biserică Sfinției Tale, ci m'am hotărât cu trup și suflet să trec la sfânta unire și am venit să primesc binecuvântarea dela Sfinția Ta, și fiind acum cu inima împăcată și cu sufletul liniștit, voesc a da un mai mare avânt meșteșugului meu de cojocar, de aceea îndrăznesc a cere și protecția Sfinției Tale, știind că aveți mare trecere la institutul de credit »Albina«, îmi trebuie încă 200 florini și aș cere girul Sfinției Tale, neconvienindu-mi a alerga la vre-un meșteșugar, că-mi compromit situația mea de meșter.

Protopopului Rusu ca și protopopului Boiu nici prin gând nu-i trecea că cojocarul o să-l tragă pe sfară, ci girează polița fără nici o teamă.

Cojocarul plin de bucurie sărută mâna protopopului, mulțumindu-i și pleacă deadreptul la Albina de unde ridică suma de 400 florini și pe aci ție drumul băete, nime nu l'a mai văzut din acea zi prin Sibiiu, dar nici de nume nu i-s'a mai auzit.

La 3 luni, când a fost scadența polițelor, se întâlnește protopopii la Albina, unde au fost invitați să achite polițele, și când s'au văzut, s'au salutat cu următoarele vorbe, răsărând cu hohot:

Părintele Boiu salută pe părintele Rusu: »Ce faci colegă, ai aflat că Lupu a trecut la sfânta unire«;

»Ba din contră părinte, am aflat că a rămas credincios bisericii mame«.

Această păcăleală nu a rămas ascunsă ci a ieșit la larg ca vorba rea, așa că dacă se întâlneau doi prieteni, în loc de bună dimineața se salutau cu vorbele:

»A trecut la sfânta unire« și ca răspuns primea:

»Nu, a rămas credincios bisericii mame«.

10/VIII 19.9.

De sub Surul.

Dare de seamă și mulțămă publică.

Cu ocaziunea petrecerii împreunate cu concert, aranjată în favorul Reuniunii femeilor de religiunea gr. cat. și gr. or. din comitatul Târnavei mici și a bisericii gr. cat. din loc, în 2 August a. c. de oaspeții români dela băile de aici, a încurs suma de 308 cor. 10 bani, din cari subtrăgându-se eșitele de 209 cor. 92 bani, a rămas venit curat 98 cor. 18 bani. Acest venit s'a împărțit în două părți egale, anume: suma de 49 cor. 09 bani s'a predat Reuniunii femeilor române din com. Târnavei mici, iar cealaltă jumătate bisericii gr. cat. de aici pentru înmulțirea fondului necesar la ridicarea unui iconostas în biserică.

Suprasolviri, respective oferte benevole au încurs dela următorii:

Petru Șogan Cergidul-mare 250 cor. Martian Căluț D. S.-Mărtin 250 cor. Dr. Iancu Turcu, Arpaș 50 bani, Nic. Henzel prof. București 17 cor. Maria Gligor, Baia de Criș 50 b. Victor Fincu, Sibiiu 350 c. Dionisiu Sima, Băița 1 cor. Nic. Marcu preot, Felind 2 cor. V. Hățegan preot Basna 2 cor. N. Todoran protopop Cetatea de baltă 1 cor. G. Borgovan prof. București 2 cor. At. Popovici, Mediaș 7 cor. M. Popovici, Mediaș 2 cor. Pop Ștefan 50 b. Romul Perian, Sibiiu 1 cor. Scutea Valer, Păucea 1 cor. V. Marin, Velt 40 b. Fam. Birtolon, Lăscud 7 cor. Const. Toma, Făgăraș 150 cor. Sociu Ioan, Sibiiu 150 cor. d-na M. Popa, Făgăraș 50 b. Marienescu Ioan, Ucea inf. 150 cor. Alex. Birtolon Hățeg 350 cor. Fam. Șogan, Grebeniș 7 cor. Fam. Anca, Sub pădure 5 cor. Dr. Hancu, București 150 cor. Fam. Em. Pop Bobohalma 7 cor. Simion Ciuchina, D.-Smărtin 850 cor. Ilasievici Ipolit, Brașov 2 cor. Fam. Crețoi, București 5 cor. D-na A. Zăhan, D.-Smărtin 5 cor. Fam. T. Vancea, D.-Smărtin 2 cor. Fam. Muica, Sângheorgiu 2 cor. Nic. Costea, Buziaș 2 cor. Laur. Pascu D.-Smărtin 150 cor. Fam. Moldovan, Mediaș 120 cor. Iuliu Pop Boian 50 b. Fam. Pavelea, Beclean 20 b. El. Boca Năsăud, 10 b. D-na Mosora, Brăila 5 cor. 70 b. Greser, Mediaș 50 bani. I. Moldovan, Bobohalma 250 cor. Fam. Rus Bazna 1 cor. D. Boilă, D.-Smărtin 150 c. Fam. Maior, D.-Smărtin 2 cor. Fam. Chețan, Bobohalma 2 cor. Macavei Zah. Tătărlău 50 b. T. Dascăl Teodor, Bazna 50 b. d-na Moldovan, Bazna 50 b. I. Câmpian Șeica-mică 50 bani. Dr. A. Bunea, Blaj 10 cor. Dr. G. Măcelar 5 cor. Max. Better 2 cor. V. Păcală, Sibiiu 250 coroane.

Se aduce mulțămă tuturor acestor binefăcători.

Bazna, la 19/VIII 909.

Pentru comitetul aranjator:

Virgil Hățegan,
preot, cassar.

Dada la botez.

— Anecdota. —

— Apoi uite alduite
Doară și io-s om creștin
Și-am venit la sfânt Botează
Cu dragoste să mă nchin.

Și te rog pe omenie
Om de treabă precum ești,
Spune-mi ce să faci atunci
Când vrei ca să te stropești?

— Ce să faci, li zise Pavel,
Om șagaci și om drăcos,
Apoi uite, mergi la popa
Și mi-te isbești pe jos.

Dada auzindu-i sfatu
Mi-se ia într'o suflare
Și-ajungând la popa 'n casă
Se trănțește pe spinare.

Popa, vezi, ca tot Românul
Cum mi-l vede și-l privește
Imi pricepe păcăleala
La o cofă ș-o golește

Peste dada căldărariu,
Iar dada de frig îmi sbiară:
»Mulțamesc părinte sfinite,
Că m'oiu scălda eu la vară!»

Bistrița. Theodor A. Bogdan.

MULTE ȘI DE TOATE.

Aparatul fotografic moralizând

Aparatul fotografic e cea mai nouă armă pentru combaterea imoralității omenilor. Preotul Morrill în Minneapolis din statul Minnesota s'a scandalizat, după cum anunță »Deutsch Amerikanische Korrespondenz« de toatele provocatoare ale femeilor de pe străzi. Atât în îmbrăcăminte cât și în purtarea lor a găsit el ceva imoral. Ca să îndrepteze moravurile a început cu predicile, dar n'a ajuns la nici un rezultat. Acum s'a decis să fotografieze toate cocoonurile îmbrăcate »prea bătător la ochi«. S'a postat și aparatul său într'un colț de stradă și prindea imaginea fie-cărei femei pe placă.

Lumea a observat și s'a adunat în mare număr în jurul său, protestând energic. Unii bărbați voiau chiar să-i smulgă aparatul, alții se puneau în fața insoțitorilor lor ca să le ferească de a fi fotografiate. Totul a fost înzadar. Preotul totuși a reușit să reproducă figurile a 25 doamne. Pe acestea le-a mărit, apoi închiriat un teatru și le expunea în fața publicului curios, adunat. De oare-ce însă mai multe din doamnele fotografiate l'au amenințat că-l vor da în judecată, a avut grija să mănjească obrajii femeilor reproduce, așa în cât acestea să nu fie recunoscute.

Unele din damele fotografiate purtau haine decoltate, alte strinse pe corp. Mai multe fuseseră fotografiate în momentul când își ridicau jupeanele. Fie care tablou are jos și o explicație.

Ciasa aleasă a orașului Minneapolis e indignată de purtarea preotului, învinovățându-l că vrea să-i facă reclamă.

El cer satisfacție tribunalului, adresându-i o petiție colectivă.

Unde bătute furtunile?

Se știe, că cele mai multe furtuni sunt în regiunile din împrejurimile ecuatorului. Se mai știe precis, că insula lava e țara cea mai bintuită de furtuni pe suprafața pământului. Acolo sunt pe an, cam 97 de zile furtunoase. În rândul al doilea vine insula Sumatra cu 86 zile de furtună, apoi Hidustan cu 56, insula Borneo cu 54, Coasta de aur în partea de vest a Africii cu 52, și Rio de Janeiro în Brazilia cu 51 zile de furtună. În Europa cele mai multe furtuni bătute în Italia, cu 38 de zile pe an, pe când Franța și Rusia de sud cu cite 16, Marea-Britanie și Elveția 7, Norvegia numai 4. Dar aceste cifre nu sunt cele mai mici. În Cairo se aude tunetul cel mult de 3 ori pe an și mai rare sunt furtunile în partea de Nord a Turcheștatului și în regiunile polare. La nord de Islanda, Nowaja-Semlja și coasta mării siberiene, furtuni nu sunt aproape nici odată.

Ce privește trăsnetele, acestea au isbit în interval de 15 ani, de 232 ori în plopi, 130 ori în molifiți, 25 ori în peri, 18 ori în stejari, 14 ori în tei, 5 ori în castani, meri și cireși.

Dușmanii sărutatului.

Dușmanii sărutatului se înmulțesc tot mai mult. În statul Iowa din America s'a înființat de curând o societate pentru combaterea acestui străvechi obicei, care după părerea unor medici este cauza propagării atator boale.

Președinte al acestei societăți este doctorul Kefford, autorul mai multor tratate medicale de mare importanță. Doctorul Kefford a trimis părinților, cari au copii mici, un mare număr de panglicuțe de mătase, pe cari este imprimată cu litere aurite inscripția: »Vă rog nu mă săruțați!« Cu aceste panglicuțe el recomandă părinților să-și împodobească copiii. Cât pentru îndrăgostiții numitul doctor are o altă receptă. Indată ce află de logodna a doi tineri, el le trimite o scrisoare, prin care le arată pericolul sărutărilor și le recomandă să nu se sărute, ci că semn al dragostei să-și netezească unul altuia mâinile. În chipul acesta doctorul american crede că va putea nimici obiceiul sărutatului în Iowa.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Râm.

Redactor respons.: Victor Braniceu.

Wallischhof,

sanatoriu aranjat — după sistemul De Lahmann — cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizicale și dietetice; 1/2 oră depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Posta și telegraf: Maria-Enzensdorf bei Wien.

Cu deslășiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza

Câte-va cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în realitate adevărată — că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea a celor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atrofiați și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spiritală. E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cine-va care să dea tinerimei deslășiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală, trebuie să fie cine-va căruia oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere neozsurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinuia aceste neozsuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințos, care știe să dea a-nuara vietei sfaturi bune sexuale și știe a »juca« și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va în-ceta existența boalelor secrete.

De e chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al D-ului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10), unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori-cine (atât bărbați cât și femeile) deslășiri asupra vietei sexuale, unde sângele și sucurile trupești ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberază de materiile de bătă, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor dăruite dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda lui proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai negleșite, ranele sifilitice, boalele de țevă bășcă, nervi și șira spinării, începutul și de confuzie a minții, urmările onanieir ei ale sifilisului, erecțiunile de paimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sala de așteptare separată și eșire separată. În ceea-ce privește cura, depărtarea nu este piedică, căci dacă cine-va, din ori-ce cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite fie căruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. până la 5 ore p. m., (Dumineca până la 12 ore a. m.)

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital specialist, Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10.

LIBRARIA EDITOARE H. ZEIDNER BRAȘOV (BRASSÓ).

Fondată 1867.

Cele mai bune și ieftine cărți pentru școlălele populare

Fondată 1867.

cari sunt răspândite în mai multe ediții și cu cari s'au obținut în tot locul cele mai bune rezultate în învățământ sunt următoarele:

- Abecdarul ilustrat I-a carte a copiilor, de St. C. Alexandru, legat C -24
Abecdar nou ilustrat pentru școlălele primare de ambele sexe, de D. Dogariu, Partea I, legată -30 fil. Partea II, legată cor. -36 fil.
Carte de cetire ilustrată pentru școl. primare de G. Zaharia. Part. I. leg. -36 fil., II. leg. -40
Cartea copiilor ilustrată de St. C. Alexandru pentru cl. 2 primară, leg. -70 fil., broș. -80
Carte de cetire pentru anii din urmă ale școlălelor populare și de repetițiune de D. Dogariu și N. Pilția, broșată cor. I., legată cor. 1.30
Abecdar maghiar întâia carte pentru deprinderea limbei maghiare în școl. pop., de Fr. Koos și V. Goldiș. Ed. V, legată cor. -40
A doua carte pentru deprinderea limbei maghiare de Fr. Koos și V. Goldiș Ediția II, legată cor. -40
Manual de limba germană pentru școl. populare, de I. Dorca, legat cor. -60
Aritmetica de E. F. Lurtz pentru școl. populare, traduse de un învățător. Partea I Numeri 1-100, broșat cor. -40
Partea II. Numeri dela 1-1000, edit. 2. br. -70
Partea III. Frațiunile comune și decimale practica italiană. leg. cor. I., broș. cor. -80
Partea IV. Raporturi, proporțiuni, regulile de 3 simplă și compusă etc. etc., legată cor. 1.60 broșată cor. 1.20
Aritmetica de D. Dogariu, cu numeri întregi, ediția 2-a, broșată cor. -50
Aritmetica pentru anii din urmă ai școlălei primare, de I. Dariu, broșată cor. -70
Geografia Ungariei de Dr. Nic. Pop și Vasile Goldiș. Elemente din geografia generală pentru școlălele pop. Ed. IX. cu harta Ungariei colorată, broș. cor. -50, cu harta neagră, broș. -40
Istoria Ungariei și elemente din istoria generală pentru școlălele populare, de Dr. Nic. Pop și N. Pilția. Ediția X., cu ilustrații, broș. -30
Istoria Ungariei în legătură cu istoria universală, pt. școl. pop. de S. Moldovan, broș. -30
Elemente din constituția patriei sau drepturile și datorințele cetățenești pentru școl. pop. de Vasile Goldiș. Ediția II., legată -30
Fizica pentru școl. populare cu multe ilustrațiuni, de D. Făgărășianu, broșată -60
Elemente de fizică pentru școlălele populare, de I. Dariu. Ediția V., legată -60

- Exemplare de probă, dacă există în intențiunea serioasă de a le introduce în școlă, se dau gratis.
Economia câmpului și grădinăritul de G. Moian, broșată cor. -30 fil., legată -40
Elemente de muzica vocală pentru școlălele populare, de N. Stoicovici, broșată cor. -30
Colecțiune de cântece și cântări bisericesti pe note, pentru școlălele populare de N. Stoicovici, Partea I, broșată cor. -30
Cărți auxiliare p. școlălele primare.
Conductor la aplicarea noului Abecdar, ilustrat, de D. Logariu. broșat cor. -24
Dicționar portativ român-german-maghiar, de H. Schlandt, broșat a cor. -20
- Ediția întregă: român-german-maghiar, german-maghiar-român, maghiar-german-român, broșat cor. -60 fil., în pânză legat cor. -80
Lira școlălei sau colecțiune de cântece pentru tinerimea școlară, de un prietin al copiilor, broș. cor. -40
Micul cântăreț în biserică sau răspunsurile dela Sfta Liturgie, de I. Dariu. Ediț. II. broș. -10
Micul rugătoriu în școlă și acasă de I. Dariu, broș. cor. -10
Cântece de irozii la Nașterea Domnului împreunate cu câteva cânturi naționale, broș. -12
Epistole a Domnului Isus Christos ce a trimis-o Dumnezeu din cer, broș. -12 fil., leg. -20
Visul Născătoarei de Dumnezeu împreună cu rugăciuni pentru tot creștinul. broș. 12 fil., leg. -20
Sonorul sau frumos răsunațoarele plâns-cânturi la Mormântul Domnului, de G. Ucenescu. Ediția IV., broș. -24
Versurile Nașterii Domnului nostru Isus Christos. Ediția IV., broșată -12

- Manuale pentru școlălele medii, (gimnaziale, reale și școlălele civile de fete).
Gramatica limbei române pentru clasa I și II gimn. etc., de N. Bogdan, broș. cor. 2.30, I. 2.60
Curs sistem. de gramatica limbei române întocmit pentru școl. secundare, după cele mai nouă referințe ale instrucțiunii de N. Pilția, revizuit de Nic. Sulică, prof. gimn. Ediția IV. volumul I. (Etimologia), broșat cor. 1.-
Curs de limba maghiară pentru școl. gimn. etc., prelucrată după Toepler de P. Budiu, prof. gimn., broșat cor. 1.20, leg în pânză c. 1.80
Manual de limba maghiară pentru cl. I. gimn. etc., de N. Bogdan, Ed. II, broș 1.20, pentru cl. II. broș. cor. 1.-, pentru cl. III. broșat cor. 1.20, pentru clasa IV. broș. cor. 1.40
Gramatica elementară a limbei germane cu deprinderi de tradus germane și române vîrte printru regule și cu vocabulele de I. Maxim, prelucrată de N. Pilția, broșat cor. 1.30
Sintaxa limbei germane întocmită pentru cl. super. ale școl. medii de N. Pilția, broș. 1.-
Gramatica latină pentru cl. I și II. gimn. prelucrată după sistemul lui H. Perthes de P. Budiu Iosif și A. Barseanu, broș. cor. -50
Carte de cetire latină pentru cl. I. gimn. de de P. Budiu, Iosif și A. Barseanu, cu vocabular, broșat cor. 1.20, pentru cl. II. gimn. cu vocabular, broșat cor. 1.60
Explicări la cărțile de limba latină pentru cl. I. și II. gimn. de P. Budiu, Iosif și A. Barseanu, broșat cor. -50
Sintaxa limbei latine pentru cl. III și IV gim. de V. Goldiș, prof. în pens., broș. cor. 1.60
Curs complet de limba franceză de A. Vlaicu metoda I. Fetter. Partea I și II, broș. c. 1.60 partea III, cor. 1.60, partea IV. cor. 2.-
Grammaire française de A. Vlaicu, broș. -60
Geografie pentru școlălele medii, după D. Laky, de prof. D. Făgărășianu și S. Moldovan. Tom. I. Regatul Ungariei, ed. 2-a ilustr. leg. cor. 2.-
Geografia pentru școl. medii, după D. Laky, de D. Făgărășianu și A. Barseanu. Tomul II. Europa fără de reg. Mării-Mediter. broș. c. 1.- Tom. III. Asia, Africa, Australia și America, 2.-
Curs elementar de botanică și zoologie pentru clasele inferioare etc. de G. Chelariu, partea II broșat cor. 2.-

- Istoria universală pentru școlălele sec. de V. Goldiș. Volum. I. Evul vechiu, broș. cor. 1.50
Aritmetica de F. E. Lurtz. Partea III. fracțiunile comune și decimale, practica italiană, regula de trei simplă și compusă etc., broș. cor. -80
Partea IV. Raporturi, proporțiuni, calculul societății și câteva alegațiuni, Terminul mediu, interesele compuse, calcularea facturilor, discontului, a hărtilor de stat, a acțiilor. Purtarea și inducerea contului curent, contabilitatea industrială etc., broșată cor. 1.20, legată în pânză cor. 1.60
Cărți auxiliare și diverse.
Carte de cetire pentru clasa I. și II. gimn. și reală, seminare, pedagogice și școl. super. de fete, de Ioan Popea revid, de Dr. Const. Lacea, ediț. V, legat în pânză cor 2.-
Dicționar german-român pentru școlă și conversațiune de Th. Alexi, 5 ediție, broș. cor. 3.60
- român-german 2 ediț. prelucrată și completată. S'a aplicat în parte ortografia Academiei Române dela 1904, exclusiv cea mai nouă ortografie germană, broșat cor. 4.50
Amândouă părțile legată într'un volum elegant în piele cor. 10.-
Caractere morale esemple și setințe de Ioan Popea, profesor, broșată cor. 2.-
Încercări în literatură de I. A. Lăpădat, br. -50
Despre metru, în posibile lirice a lui Horațiu de I. Lengeru, cor. -20
Instrucțiuni populare despre datorințele și drepturile de dare de W. Niemandz, broș. cor. -60
Bucătăreasa națională carte de bucate cu 1465 de rețete, de J. C. Hințescu, broș. cor. 1.60
Pășunile mult cercatei Griselde istorioară morală prea interesantă, de Hințescu, broș. c. -12
Mănușchi de flori, colecție de poezii și cântece vechi de Nic. Oancea, broșată cor. -20

Deposit general al tuturor cântecelor pentru solo și coruri, compoziții de pian, (la olaltă circa 105 piese) a renumitului compozist și director de cântări GEORGE DIMA, Brașov. Cataloge, care vor apărea în curând, se trimit franco în tot locul.

Toate cărțile, opuri muzicale și revizite de școlă etc. se pot procura dela LIBRARIA H. ZEIDNER, Brassó (Brașov). Cataloge se trimit franco în tot locul.

Cele mai multe cărți de școlă sunt aprobate de Înaltul Minister sau de Preavenerabilele Consistoare. Învățătorii, librari și vânzătorii primesc rabat.

Kufeke. Cel mai probat și recomandat de cele dintăiu autorități și mii de medici practici din loc și străinătate ca cel mai bun nutriment pentru copil răsănătoși și bolnavi de catai de stomac și adolescențe Este foarte nutritiv, promovează formarea musculaturii și a oaselor, regulează mistuirea și se capătă ieftin. Der Säugling " broșură instructivă se capătă gratis în locurile de vânzare sau la R. Kufeke, VIEN III.

AVIS! E lipsă de un contabil bun cu pr. xă generală, - la banca care se înființează în Gherla - Szamosujvár sub firma "Concordia". Sunt rugați acei domni contabili, cari reflectează la acest post, să binevoiască în timpul cel mai scurt, mai târziu până în 20 Septembrie a se adresa rugarea lor la adresa următoare: Ioan Georgiu, canonic în Szamosujvár, comunicând în ea datele personale, serviciul de până acum și condițiunile pe lângă cari sunt aplicați a primi postul amintit. Gherla, în 1909 Septembrie 1. (707,1-3.) Fondatorii "Concordiei".

De vânzare. Casele sub Nr. 27 din Strada Orfanilor se vinde din mână liberă. A se adresa la Doamna Maria de Pruncul Brașov, sau la Domnul G. Orghidan, București, Strada Pânzari 11. (705,1-3.)

"ECONOMUL", institut de credit și economii, societate pe acțiuni. Centrală în Cluj (casa proprie) Strada Veselényi-Miklós 26. Filiale în Gherla, Ludoșul de Mureș, Panticeu, expozițiură în Aiud. Intemeiat la anul 1896. Are Capital social în 4000 acțiuni K. 400.000. Fonduri de rezervă " 250.000. Fonduri culturale și de binefacere " 15.000. Depuneri spre fructificare circa " 1.500.000. Primește depuneri spre fructificare dela privați cu 4 1/2 % și cu 5 %, iar la suma peste 10.000 cor. și dela corporațiuni culturale sau filantropice cu condițiuni esceptional favorabile. Escomtează cambii cu cel puțin două subscrieri; Dă împrumuturi pe cambii cu acoperire ipototecară cu 7 % și 8 %; Acoardă împrumuturi ipototecare cu amortizare pe 10, 20 și 30 ani cu 7 %. Acoardă împrumuturi de Contocurent cu acoperire de hărți de valoare notate la bursă cu 6 % și 7 %; "Economul" ajută, ca să se înființeze în comune bănci sătești; de acelea s'au făcut la Gilău, Feneș, Săleiova, Tic, Berind. "Economul" mijlocește cele mai bune asigurări pe viață și contra focului. Președinte: Vicepreședinte: Dr. Isidor Marcu. Ioan Nestor de Desmir. Dir. executiv: Dr. Amos Frâncu. Membrii în Direcțiune: Dr. Elie Dăianu, Ladislau Papp, Ștefan Havașiu, Dr. Romulus Marcu, Iuniu Br Hodoș, Dr. Coriolan Pop. Jurisconsult: Dr. Victor Poruțiu, avocat.

Atențiune! Odăi frumoase spre grădină din nou mobilate sunt de închiriat din 1 Iulie în Strada Fântănei Nr. 23. (19-20) Atențiune!

Concurs. "TÂRNĂVEANA" institut de credit și economii, societate pe acții în Sighișoara (Segesvár), escrie concurs pentru ocuparea unui post de practicant dotat cu salar lunar de cor. 70.-. Dela reflectanți să recere documentarea absolvărei vre unei școlă comerciale superioare prin atestat de maturitate. Ceice posed pe lângă limba română și cea germană vor fi preferați. Postul e de ocupat în 15 Octombrie st. n. a. c., iar rugările sunt a se înainta la direcțiune cel mult la 1 Octombrie. (1-2) Direcțiunea

Concurs. Un harnic candidat de notar află aplicare în cancelaria notarului Traian Radu, din Feneș p. u Zalatna. Condițiunile foarte favorabile. Reflectanților li-se vor comunica în scris. Postul se poate ocupa imediat. (703,2-3.)

Table with exchange rates for gold, silver, and various currencies. Includes rates for gold (113.50), silver (92.65), and various bank notes like Banenote rom. (19.04) and Argint român (19.-).

Table with exchange rates for various currencies and bank notes. Includes rates for Argint român (19.-), Lire turcesci (21.50), and Seris. fonc. Albine 5% (101.-).

AVIS! Duminecă în 5 Septembrie la 5 oare după prânz se va da în arândă în cancelaria comunală din Cristian pășunea de toamnă a livezilor aparținătoare Societății de pășunat. (703,2-2.)

IOAN SĒRBU

lăcătuș artistic și instalator,
Brașov, Strada Cismarilor 8.

Am onerea a aduce la cunoștința Onor. public din Brașov și jur, că mi-am deschis un atelier de

LĂCĂTUȘERIE ARTISTICĂ

Iau în întreprindere: conducte de apă, odăi de scaldă, canalizări și mașine de bucătărie etc. etc.

Primesc ori-ce fel de lucruri și reparaturi ce aparțin acestei branșe.

Rog Onor. public a avea toată încrederea în mine având mai mulți ani praxă în București și Viena.

Totodată fac cunoscut, că în atelierul meu se primesc imediat 3 băieți ca ucenici, cari vreau să se aplice la lăcătușerie. Apelând la sprijinul Onor. public, semnez cu stimă

IOAN SĒRBU.

(708,2-6.)

Încălțăminte de fat fine
GHETE
original americane pentru Dame, Domni și Copii.

Papuci albi de atlas.	Cisme de lucru.	Ghete cu ginoare.
Papuci albi	Cisme Halina.	Ghete cu nasturi.
Papuci de dans.	Cisme de vânat.	Ghete cu zug.
Papuci de gimnastică	Cisme de călărit.	Ghete de voiaju.
Papuci călduroși	Gumasse.	Pantofi de casă
Papuci de postav.	Galoel.	

pentru Dame, Domni și Copii.
Calitate solidă. — Magazin de încălțăminte. — Mare asortiment.
Fason modern. **ALFRED IPSEN Kronstadt,** Prețuri ieftine.
Strada Vămii nr. 36, (vis-à-vis de Cafeneaua Transilvania).

Institut indigen. Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“ din Sibiiu

intemeiată la anul 1868

în Sibiiu, strada Cîsnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericoidului de incendiu și exploziune, edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: **95,816.412 cor.** Capital asigurat asupra vieții: **9,882.454 coroane.**

Dela întemeiere institutul a solvit:

pentru despăg. de incendii **4,484,278-83 c.**, pt. capitale asig. pe viața **4,028,113-12 c.**

Oferte și informațiuni se pot primi dela: Direcțiunea în Sibiiu, strada Cîsnădiei nr. 5 etagiul I., curtea I., și priu agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj, și Oradea-mare, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

Antreprise de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.
vis-à-vis de Băcănă Stăua Roșie.

Recomandă Onor. public la casuri de morțe, așezământul său de înmormântare bogat asortat în cari toate obiectele, atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot căpăta **cu prețuri ieftine.**

Comisiune și depou de sicriuri de metal ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprie a tuturor sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.

Depou de cununi pentru monumente și plănci cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de marmură, care funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un car funebru vînet, pentru copii, precum și cioclii.

Comande întregi se esecută **prompt și ieftin**, i au asupra-mi și **transporturi de morți în străinătate.**

La casuri de morțe a se adresa la

E. Tutsek.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta **ori-ce comande** cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DOBÎNȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese,
Circulari, Scrisori.
Couverte, în toată mărimca.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE
BILETE DE ÎNMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, în etagiul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

La Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov.

Important pentru vîndătorii de cărți prin orașe și tîrguri
este cartea de rugăciune

„Lauda lui Dumnezeu“

pentru credincioșii de religiunea ortodoxă română, cuprinzînd rugăciuni de dimineța și de sêră, la sfânta Liturgie, la taina mărturisirei, precum și la alte multe rugăciuni folositoare 56 la număr pe 255 pagini, format octav mic.

Acésta carte de rugăciuni artistic legată este prima la Români, cari până acuma se inchinau din cărți subred legate și ordinare. Acuma nu trebuie să stăm în privința acésta mai prejos de cărțile de rugăciune ale celorlalte naționalități. Prin cartea de rugăciune „Lauda lui Dumnezeu“ s'a făcut Românilor un însemnat serviciu, căci ea este o carte de rugăciune frumoasă și se pôte căpăta în diferite legături dela mai simple până la mai luxose și toate în preț foarte moderat.

Prețul lor este:

	C. b.		Cor. b.
Legătură trainică neagră și aurită cu séu fără chip sfânt	— 0	Imit. de fildes cu catifea și închietóre	2.65
Imit. de fildes în alb séu negru	1.60	" " " cu catifea și podóbă mai mare	3.10
" " " cu încheietóre	1.80		
" " " ou cadriu argintat și închietóre	2.10	Vîndătorii de cărți primesc un rabat mai considerabil.	

Tot asemenea atragem atențiunea publicului asupra „Cartei de rugăciune“ întocmité de protopresbiterul Calístrat Coca cu aprobarea consistorului episcopesc ortodox-oriental din Cernăuți, care carte format mic octav, cuprinzînd asemenea toate rugăciunile noastre folositoare ar fi cea mai potrivită carte e rugăciune pentru toți școlarii.

Prețul acéstei cărți:

În pânză neagră	cor. 1.—
" " " ceva mai luxosă	cor. 1.20
" " " format ceva mai mare	cor. 1.40

Tóte acéstea se pot procura prin Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov, unde au să se adreseze și vîndătorii.